

AUSTRALIJOS LIETUVIS

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0. Leidėjas: "Australijos Lietuvis" Leidykla. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Authorised by Department of Immigration
Jurgis Glušauskas
Printed and published by Australijos Lietuvis
Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

PENKTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1952 m. rugpjūčio 30 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 17(103)

Talka eina

Jau galime pranešti pirmuosius mūsų talkos džiugius rezultatus —

Iš Yallourno (Vic.) per J. Šilainį gautas sąrašas su 10 naujų prenumeratorių;

Iš Adelaidės per Br. Jurgelionį gautas sąrašas su 6 naujais prenumeratoriais;

Pavieniai užsakymai plaukia iš visų steitų, ypatingai iš N. S. W., nes pradėjus siuntinėti AL oro paštu jis Sydneyje gaunamas beveik tuo pačiu laiku kaip ir Adelaidėje.

Pirmasis prenumeratorius visiems 1953 metams užsisakė A. Kubilius (Adelaide). Toliau AL 1953 metams užsisakė A. Šabrinskas (Moe, Vic.), Raim. Vyšniauskas, Vl. Paškevičius (abu Yallourn, Vic.), St. Rumševičius, Vyt. Stalba, Vyt. Vokietaitis, Vikt. Uldukis, Ant. Morkūnas, Juozas Muraškauskas (visi Adelaidėje). Dauguma užsisako iki šių metų pabaigos, žadėdami vėliau pratęsti 1953 metams.

Talką numatoma baigti spalio 1 d. **VISI VISI Į TALKĄ!**
"AUSTRALIJOS LIETUVIS" TURI PADIDĖTI!

HORIZONTUS PRAPLEČIANT

Pradedant šiuo numeriu įvedame "Australijos Lietuvis" dar vieną specialų skyrelį "Katalikų gyvenimas", redaguojamą Pr. Puzdeščio.

Kaip žinoma, beveik nuo pat AL leidimo pradžios savo skyrelį turi skautai, red. vyr. sktn. A. Krauso. Vėliau atsirado specialus sporto skyrius, redaguojamas V. Čepiliaus, "Šviesos" skyrelis, red. Regijonalinės Valdybos. Savo reikalais, nors neturėdami atskiro skyrelio, per AL pasisakydavo ir pasisako Lietuvos Atgimimo Sąjūdis ir kitos kultūrinės bei visuomeninės organizacijos.

Gali kilti klausimas, ar verta tokius specialius skyrelius turėti?

Kiekviena organizacija ar grupė, besireiškianti bendruomenėje, be bendrų visiems interesų, turi ir savų, specifinių interesų. JAV-bėse, Kanadoje ir kitur kiekviena politinė srovė turi savus laikraščius ir per juos pasisako savais reikalais. Australijoje, dėl lietuvių kolonijos neskaitytumo, kiekviena grupė negali turėti savo laikraščio, o tačiau turi ką pasakyti savo narjams ir prijauciantiems. Todėl objektyvumas ir bendri visų interesai reikalauja, kad esamoji spauda sudarytų sąlygas visoms pozityvioms (nepriešingoms Lietuvos nepriklausomybei) grupėms viešai pasisakyti savais reikalais. To reikalauja ir demokratiniai principai, ir solidarumas, ir pagarba kito išitikinimams ir, pagaliau, mūsų tautiniai interesai.

Savaime suprantama, kad už tų skyrelių turinį visiškai atsakingi jų redaktoriai.

Įvesdami naują skyrelį mes manome kad tuo pačiu bent dalinai bus užpildyta ta spraga, kuri atsirado katalikų gyvenime sustojus eiti "Užuovėjai", atstovavusiai katalikų reikalus.

LIETUVIŠKAI UŽDRAUSTA

"Hamburger Freie Presse" gegužės 7 d. duoda ta tema lietuviams įdomų straipsnį, kurį paduodame dėl jo aktualumo ištaisai:

"Kai rytų zonoje proteguojama sorbų tarmė, Lietuvoje sava kalba uždrausta vartoti įstaigose ir mokyklose. Leista vartoti tik rusų kalba. Suprantama, kad sovietai pradės persekioti ir lietuvių spaudą bei literatūrą, kad visiškai surusinus šią mažą sąmoningą tautą.

Saltai jėgos politikai čia aukojamas neįkainuojamas kultūrinis turtas. Lietuvių kalba, viena iš indogermanų kalbų, yra savotiškai konservatyvi. Kai kuriais atžvilgiais ji dar senesnė kaip senųjų Homero graikų kalba. Todėl daug žymių mokslininkų studijuoja lietuvių kalbą.

Kalbotyra yra dvasinės kultūros istorija ir čia mes randame seniausią europėjinę dvasią. Todėl kultūrinis pasaulis visada ragindavo mažąją Lietuvą išlaikyti šią kalbą kaip brangenybę. Kitaip galvoja Maskva, kuri istorinėje sąmonėje mato savo aršiausią priešą.

Lietuvių kalbos uždraudimas yra kultūrai priešingas, ją naikinantis smūgis. Dar kartą Kremlius nuėmė savo kaukę.

VIS DAR "SKRAIDANČIOS LĖKSTĖS"

Atrodo, kad pastaruoju metu išryškėjusi tendencija taip vadinamas skraidančias lėkstes aiškinti kaip pusiau halucinacijas, pusiau savotiškas susidariusias optiškas iliuzijas danguje, nepasitvirtina.

Pereitą savaitę Jungtinių Amerikos Valstybių karo aviacijos vadovybė viešumai paskelbė sekantį incidentą apie tas "lėkstes":

1948 metų sausio 7 dieną keli JAV karo lėktuvai, skridami virš Kentucky, pastebėjo objektą, kuris populiariai yra vadinamas "skraidančia lėkste". Trys lėktuvai tą objektą pradėjo vytis, tačiau du atsiliko ir tiktai vienas naikintuvas, vadovaujamas kap. Thomas Mantell neatsiliko. Jis visą laiką palaikė radijo ryšį su netoliese esančiu aerodromu, ir jo raportai aerodromo kontrolės bokštui yra užfiksuoti:

"Esu 15.000 pėdų aukštyje, objektas, tiesiai ant manęs, juda maždaug puse mano greičio.

"Objektas atrodo metalinis ir nepaprasto dydžio. Šviesa, atrodo, lyg būtų saulės spindulių refleksija.

"Aš vis dar kylu. Objektas yra dabar virš manęs, truputį priekyje, juda maždaug mano greičiu (350 mylių per valandą), gal truputį greičiau. Aš bandau priartėti, kad geriau galėčiau stebėti."

Keletą minučių vėliau žmonės žemėje matė Manthellio lėktuvą "skutanti" ties medžių viršūnėmis, ir lėktuvus, atrodė, susprogo.

JAV karo aviacijos vadovybė šitus faktus paskelbė viešumai be jokių komentarų.

Mes taip pat manome, kad tuo pačiu bus pilniau pasitarnauta mūsų bendriesiems interesams ir sudaromos palankesnės sąlygos kovoje už lietuviškumą išlaikymą mūsų bendruomenėje, nes niekam juk ne paslaptis, kad prie lietuviškųjų papirijų šiandien eina didelis tautiškas darbas.

Nauja Vykdomoji Taryba

SUDARYTA IR PATVIRTINTA NAUJA VYKD. TARYBA. DELEGACIJOS SUSITARIMAS SU DIPLOMATAIS VLIKO PRIIMTAS.

ELTA, 1952. VIII. 6, Reutlingenas.

Rugpjūčio 1-3 dienomis vykusiuose VLIKO posėdžiuose reikiamais 2/3 VLIKO sudarančių grupių balsais sudaryta ir patvirtinta nauja Vyk. Taryba iš penkių asmenų:

1. Anksčiau VLIKO pakviestas Vyk. Tarybos pirmininku prof. K. Žalkauskas — Liet. Valst. Liaudininkų Sąjungos atstovas,

2. Dr. P. Karvelis — Ūkininkų Sąjungos,

3. P. T. Šidiškis — Liet. Tautinio Sąjūdžio,

4. Doc. M. Brakas — Maž. Lietuvos Tarybos.

Prof. Z. Ivinskis į Vyk. Tarybą įeiti nesutiko.

Renkant naują Vyk. Tarybą, buvo pateikti dėl jo sąstato 2 sąrašai, iš kurių viename figuravo prof. J. Brazaitis, ir tas sąrašas VLIKE surinko tik 3 balsus, o kitas sąrašas — be prof. J. Brazaičio — surinko 7 balsus. Po to Lietuvių Fronto atstovas VLIKE L. Prapuolienis pareiškė žodžiu, o vėliau įteikė VLIKO pirmininkui liepos 5 d. raštu potyvuotą pareiškimą, kad jų grupės iš VLIKO pasitraukia.

Naujai išrinktoji Vyk. Taryba pirmame savo posėdyje rugpjūčio 4 d. laikinai, kol iš JAV atvyks prof. K. Žalkauskas, pasiskirstė pareigomis ir darbo sritimis tokiu būdu:

1. Dr. P. Karvelis — VT pirmininko laikn. pavaduotojas ir Užs. Reikalų Tarybos laikn. Valdytojas,

2. P. T. Šidiškis — Laik. vicepirmi-

ninkas ir Inf. Tarybos bei Finansų Tarybos laik. Valdytojas,

3. Doc. M. Brakas — laik. vicepirmninkas ir Letuvybės Išlaikymo Tarybos laik. Valdytojas.

Tame pat Vyk. Tarybos posėdyje, be kita ko, buvo aptarta artimiausių darbų programa ir schema, VLIKO statuto keitimas ir kiti skubėsi reikalai.

VLIKO posėdžiuose, be kita ko, buvo priimtas Paryžiaus konferencijoje pasiektas VLIKO ir Lietuvos Diplomatų bendradarbiavimo susitarimas. Artimiausiu metu laukiamas VLIKO Pirmininko ir min. S. Lozoraičio susitikimas Lietuvos laisvinimo bylos reikalams aptarti.

VLIKas, sunkiau susirgusio VLIKO pirmininko M. Krupavičiaus prašomas išrinkti jam pavaduotoją, jo ligos metu tuo pavaduotoju išrinko Dr. P. Karvelį. Be to, nutarta pradėti 1954. I. I VLIKO ir VT pirmininkų kiekvienų kalendorinių metų pradžioje VLIKE atnaujinti mandatus toliau jų pareigoms eiti.

RUGSĖJO 8-tosios MINĖJIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba, bendradarbiaujant Adelaidės lietuvių chorui LITHUANIA, truošia Tautos šventės, rugsėjo 8 dienos,

MINĖJIMĄ

š. m. rugsėjo 7 dieną, sekmadienį, 7 val. vakaro, Australia salėje, 65 Angas Street.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

HARRYS MENS WEAR

Specialus ispardavimas

"AUSTRALIJOS LIETUVIO" SKAITYTOJAMS SU TIKRAI MILŽINIŠKAIS NUPIGINIMAIS!

ISPARDAVIMAS PIRMADIENĮ, RUGSĖJO 1 DIENĄ

SKUBĖKITE, NES ŠITOS PREKĖS YRA TIKROS PIGMENOS IR JŲ TUOJAU NEBEBUS

VILNONIAI VYRIŠKI PULOVERIAI IR MEGZTINIAI su ilgom rankovėm

Sena kaina 40/6 iki 68/6

Nupiginta iki 29/11

VILNONĖS VYRIŠKOS KOJINĖS, įvairių spalvų

PUSĖ KAINOS! Sena kaina 7/11

Nupiginta iki 3/11

VILNONĖS KELIONINĖS DEKĖS. Tinka ir lovoms.

Sena kaina 44/0

Nupiginta iki 29/6

EKSTRA SUNKIOS DVIGUBOS VILNONĖS DEKĖS, įvairių spalvų

Sena kaina 69/6

Nupiginta iki 49/6

VYRIŠKI KHAKI SPALVOS KOMBINEZONAI, su nežymiais "brokais"

Sena kaina 35/11

Nupiginta iki 18/9

VYRIŠKOS SPORTINĖS KELNĖS

Sena kaina 70/0 iki 80/0

Nupiginta iki 49/6

VILNONIAI VYRIŠKI CHALATAI

PUSĖ KAINOS! Sena kaina 79/6

Nupiginta iki 39/6

Užsakymai paštu nepriimami.

Grote Street & Central Market

PRIEŠAIS TIVOLI TEATRA

ORO KARAS KOREJOJE

Jungtinių Tautų pajėgų štabas Korejoje pravedė išsamius tyrinėjimus, liečiančius komunistų aviacijos taktiką ir potencialą. Visus stebino faktas, kad komunistų aviacija pastaruoju metu beveik visiškai nepasireiškia, nors sąjungininkų žvalgyba turi tikrų žinių, kad Kinija šiandieną turi modernią karo aviaciją, susidedančią iš nemažiau kaip 2.000 lėktuvų, kurių pusė yra sprausminiai. Toks lėktuvų telkinys Kiniją neabejotinai iškelia į vieną stipriausių "orinių" tautų tarpą ir jos dabartinis pasyvumas šukelia nemažą galvosūkį.

Komunistų aviacija ypač sustiprėjo per pastarąsias "taikos derybas". Jie apsirūpino radarais ir labai sustiprino priešlėktuvinę arteliriją, kuri yra viena geriausių pasaulyje. Komunistų vartojami Sovietų gamybos MIG naikintuvai yra pranašesni už geriausių amerikiečių lėktuvą Sabre.

Pradžioje buvo manoma, kad komunistų pasyvumas ore tebuvo "tyla prieš audrą", buvo laukiama, kad komunistai pradėtų plautas mąsto oro ofensyvą prieš sąjungininkų kovos dalinius ir strateginius punktus. Tačiau ši teorija nepasitvirtino, kai amerikiečiai pradėjo plautas mąsto strateginį bombardavimą, sunaikindami Suiho elektros jėgaines. Tų jėginių reikšmė Mandžiūrijos ir Sibiro karo pramonei yra neabejotina, tačiau kiniečių aviacija neparodė jokio pasipriešinimo, nors ir buvo tam pasiruošta.

Šiuo metu yra prieita išvados, kad Kinijai trūksta paruoštų aviacijos kadry. Nors ir turėdami 2.000 modernių lėktuvų, jie neturi žmonių, kurie galėtų jais skristi. Pradžioje didžiausią dalį kovos lėktuvų igulų sudarė rusai ir vokiečiai instruktoriai, atsiūsti į Kiniją suorganizuoti jos aviaciją. Tačiau kelių mėnesių oro kautynės jų eiles žymiai praretino ir likusieji šiuo metu didžiausią savo laiko dalį skiria apmokydami kiniečių personalą.

Šią teoriją patvirtina ir keista kiniečių aviacijos taktika. Dalis lėktuvų buvo nepaprastai tobulai valdomi ir jų pilotai neabejotinai buvo rusai arba vokiečiai. Tačiau dalis kiniečių lėktuvų į kovas eidavo itin "mėgėjiškai", ir manoma, kad buvo kiniečiai mokiniai, išleisti į orą "praktikai". Jie, pamatę prieš lėktuvus, paprastai pilnu greičiu maudavo atgal į Mandžiūriją.

Tuo tarpu karo cenzūra Korejoje praleido sekančias žinias apie amerikiečių aviacijos stiprumą. Esą, JAV oro pajėgos Korejoje padidėjo bent 40%. Vis daugiau "Thunderjets" tipo lėktuvų atsiunčiama iš Amerikos. Šitie lėktuvai yra specialiai sukonstruoti gabenimui mažų taktinių atominių bombų. 4 naujos sprausminių lėktuvų eskadrilės (232 lėktuvai) yra atvykusios į Koreją.

NAFTOS KARTELIAI

Jungtinių Valstybių speciali Kongreso Komisija yra paruošusi tyrinėjimus apie tarptautines naftos bendroves. Pagal tų tyrinėjimų rezultatus, eilė amerikiečių, britų ir olandų naftos bendrovių yra slaptai susirišusios karteliais ir tuo būdu kontroliuoja pasaulinę naftos gamybą ir kainas. Pastebėtina, kad šitie karteliai turi nemažą įtakos ir į Artimųjų Rytų valstybių, kurios yra turtingos nafta, vidaus politiką. Amerikos vyriausybė žada imtis dėl to tam tikrų priemonių.

Du ugniakaliai Artimuose Rytuose

Jau geras šimtmetis kaip Europos valstybės veda paslėptą kovą dėl dominavimo Artimuose Rytuose. Ta kova nepasizymėjo didvyriškumu; ji buvo pilna intrigų ir papirkinių. Tai kovai buvo dažnai naudojama tamsių masių trumpalaikės nuotaikos. Dažnos revoliucijos ir karai Artimuose Rytuose tikrumoje buvo kovos laukas už dominavimą Europos valstybių Artimųjų Rytų ūkyje.

Pastarųjų 30 metų augantis komunizmas tą kovą pavertė kovą už politinį dominavimą. Dabartiniu metu ten vykstanti kova virto karu tarp demokratijos ir komunizmo, nors ir ekonominis veiksnys turi milžiniškos reikšmės. Europiečiai ilgus metus čiušė turtus iš Artimųjų Rytų, o išnaudojamioms tautoms nieko nedavė. Artimųjų Rytų gyventojų masės gyveno pusbadžiai, tuo tarpu jų vadai, naudojosi bendrovių ir net valstybių duodamais kyšiais, gyveno didžiausioje prabangoje. Kraštų valdovai rūpinosi kaip galima daugiau iščiulpi iš krašto turtų, todėl nieko nuostabaus, kad vietiniai dėl visų negerovių kaltina europiečius ir masėse yra didžiausia jų neapykanta. Nacionalizmui Persijoje pavyko paimti valdžią į savo rankas ir išgrūsti anglius tik remiantis tos neapykantos pagalba. Bet šalies valdovai tuo veiksmu ne tiek norėjo nusikratyti anglių, kiek nukreipti minios dėmesį nuo korupcijų ir socialinių negerovių, dėl kurių kalti jau ne tiek angliai, kiek krašto valdovai. Bet dabar pasirodo, kad pats veiksnys buvo neapgaltotas, ekonomiškai nepasikaituotas ir stumia kraštą į ekonominę bedugnę.

Paskutiniu metu dr. Mossadekui perimant valdžią jį palaikė komunistų partija. Bet komunistai jį palaikė neveltui. Jie žino, kad nacionalistai išjūdinę mases prieš anglius, negalės eiti su jais į kompromisus (bent greitai laiku), o stovint Abadano rafinerijoms kraštas kiekvieną dieną žengia į didesnę bankrotą, ko komunistams ir reikalinga.

Komunistų veltui laiko neleidžia. Paskutinėmis žiniomis, Persijos komunistų partijai iš Rusijos ir Čekoslovakijos šmugeliuojami dideli kiekiai ginklų. Komunistų partija, padėjusi nacionalistams paimti valdžią, ekonominiams sunkumams padidėjus, bandys ginkluotu perversmu paimti valdžią. Dabartinė Persijos padėtis tokia, kad revoliucija gali kilti kiekvieną momentą.

Dr. Mossadekas kartą išsitarė, jog jis buvo reikalingas Persijai, kad išvartytų anglius, tačiau jis tur būt nesupranta ir šiandien, jog jis buvo reikalingas komunistams, kad paruoštų jiems kelią į valdžią.

Antroji opi vieta yra Egiptas. Nors Egiptas geografiniai yra Afrikoje, tačiau politiniai ir kultūriniai priklauso Artimiesiems Rytams. Egipte klestėjo tokios pat socialinės negerovės kaip ir Persijoje. Ten nukreipti minias nuo socialinių negerovių buvo mesta šūkių: "Sudanas ir Succo kanalas". Tačiau Succo kanalas ne Abadano rafinerijos; čia paliečiama ne tik anglių ekonominiai reikalai, bet viso Vakarų pasaulio ekonominiai, politiniai ir strateginiai interesai. Pajudintas akmuo buvo per suakus ir jis išjudėjęs galėjo sukelti komunistinę revoliuciją, kurios pasekmės sunku net pramatyti.

Čia, gal būt, kaip tik paskutiniu momentu įsimaišė generolas Naguibas, padarydamas perversmą. Jis, matydamas visas socialines negeroves, ruošiasi griežtoms socialinėms ir politinėms reformoms ir tam reikalui turi visas priemones: ginkluotą kariuomenę ir masių pritarimą. Jam, gal būt, pavyks sulaikyti Egiptą nuo katastrofos, į kurią kraštas buvo stumiamas Faruko valdymo trumparegiškumu. Šitas žygis komunistams buvo staigmena. Jie manė jau turi Egiptą savo rankose, todėl kol diktatūros valdžia stiprinsis, jie bandys palaužti jos šaknis ar bent padaryti nemaža rūpesčių. Kaip tik rašant šias eilutes atėjo žinios, kad netoli Aleksandrijos, pramonės miestelyje Kafr el Dawar įvyko riaušės, kurių metu buvo 9 užmušti, 23 sužeisti, apie 500 areštuoti, iš kurių 50 atiduota karo teismui. Dar kol kas neturime smulkesnių žinių, kokios priežastys sukėlė minėtas riaušes, tačiau neabejodami galime pasakyti, jog tenai buvo prikištas Kremliaus pirštas, o kokiu obalsiu — visai nesvarbu. Mat, generolo Naguibos numatomos reformos gali pagerinti Egipto masių gyvenimą, o tas komunistams visai neparanku.

Bet tai tik laikinas atsikvėpimas. Ateitis priklausys nuo tolimesnių gen. Naguibos vidaus ir užsienio politikos žygių, o tas nėra taip lengva. Dabartiniu laiku masės labai išjudintos, todėl gen. Naguibui pasukti politiką į anglių pusę — neįmanoma; tas komunistams duotų per daug stiprų ginklą, gi bandymas artėti su Sovietais gali turėti liūdnų pasekmių. Yra trečias kompromiso kelias, kurį, greičiausiai, gen. Naguibas pasirinks, nes tam, atrodo, tarpininkauja amerikiečiai.

Šie du Artimųjų Rytų ugniakaliai labai pavojingi. Egiptas, atrodo, kol kas užslopino besiveržiančio ugniakalnio lavą, bet Persijoje dr. Mossadeko išjudinta masė konkuliuoja kraterio viršūnėje ir jei nebus greitai rastos radikalios priemonės, išsilies lava ir nuneš Persiją į Sovietų glėbį.

L. L. Tredrea

10 ir 51 CENTRAL MARKET ARCADE, ADELAIDE

MUSŲ NAMŲ APYVOKOS REIKMENYS, KAIP ĮVAIRUS INDAI, PUODAI, IRANKIAI, KURIE NAMUOSE REIKALINGI KIEKVIENAM VYRUI, YRA AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS IŠDIRBINIAI IR PARDUODAMI ŽEMOMIS, KONKURENCINĖMIS KAINOMIS. APSILANKYKITE!

Visuose reikaluose Jums padeda
JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir reikalų sutvarkymas įstaigose

Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.
15 Manchester Unity Building
160 Castlereagh Street
Sydney Tel.: M4878

Kasdien 6 — 8 val. vak. —
10 Peel St.
Kirribilli,
Sydney Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

ŠNIPINĖJIMAS BLOGAI APKOMAMAS

Jei kas nors užsimanytų parduoti Australijos gynybos paslaptis Rusijai, tenemėgina varginti Sovietų ambasadoriaus Australijai ir tenesibeldžia į jo vartus 18, Mugga Way, Canberroje... Teisingiausias kelias yra ieškoti tarpininkų tarp komunistinių laikraščių bendradarbių, arba kom. knygų par davėjų tarpe, o taip pat ir Tasso žinių agentūroje.

Tai viena pamokų, kuri buvo patirta iš šnipų parodymų teisme, Švedijoje.

Antroji pamoka — jei savo garbingoje tarnyboje gautumėte paaukštinimą, nesitikėkite malonaus įvertinimo ir pripažinimo. Aukso maišelio negausite...

Vienas iš pirmųjų kaltinamųjų suole Švedijos šnipų byloje buvo Johan Fritiof Enbom, 33 metų, buvęs komunistų laikraščio Švedijoje bendradarbis. Jei Enbomas viename triukšmingame baliuje nebūtų išsiplepėjęs, jis pats ir jo šeši draugai nesėdėtų kaltinamųjų suole. Po keliolikos stiklelių "šnapso" baliuje, Johan susiėmė galvą rankomis ir ėmė dejuoti, kad daugiau nebeišlaikysias "įtempimo". Svečiai pradėjo klausinėti, kokio, būtent, įtempimo? Kai žmogelis atvirai pasisakė, tuojau pat buvo iškviesta policija...

Kaltinamajame akte sakoma, kad Enbomas prisipažįsta šnipinėjęs Rusijos naudai jau nuo 1941 metų. Tais metais, visiškai atsitiktinai, vieno komunistų knygyno tarnautojas paprašė jį surinkti tam tikrų žinių apie vokiečių kariuomenę, kuri tuo metu uždaruose traukiniuose važiuodavo per Švediją į Norvegiją ir Suomiją. Po dviejų metų šnipinėjimo vokiečių kariuomenėje, Edomas gavo "paaukštinimą", t. y. jam buvo maloniai leista su eiti į tiesioginį kontaktą su rusais, o taip pat ir pradėti šnipinėjimą savo tėvynėje Rusijos naudai. Jam buvo duotas radijo siųstuvas ir priimtuvas, kurie galėjo būti kontroliuojami pačios Maskvos, o taip pat ir revolveris, dėl visa ko... Jo tiesioginis partneris buvo švediška kalbą rusas Stockholm, ambasadoje, kurio pavardės, tačiau, Enbomas niekuomet nesužinojo. Jo partneris supažindino jį su tam tikru atpažinimo kodu:

RUSAS: Ar norite pirkti parkerį?

SVEDAS: Ne, man reikia tik plunksnos.

RUSAS: Kokios rūšies plunksnas jūs vartojate?

SVEDAS: "Pelikaną" Nr. 3.

Po "paaukštinimo" Enbomo pirmasis uždavinys buvo pranešti visas kelius, tiltų ir telefono sujungimų detales taip vadinamoje Kalixo linijoje, kurią švedai buvo pasistatę pagal Suomijos sieną. Tai nebuvo sunku, nes Enbomo brolis tarnavo kariuomenėje, ir kaip tik dirbo Kalixo linijos sutvirtinime. Brolis Martinas turėjo ir skolų...

Už šį darbą Sovietų Ambasada atsiuntė £7 Martinui ir £20 pačiam Enbomui... Per visus savo darbavimosi metus Enbomas gaudavo apie 27 šiligus per savaitę iš Sov. Ambasados. Kai jam reikėdavo apmokėti savo smulkiems padėjėjams, kurie net nebuvo komunistai, jis patardavo jiems turėti kantrybės; greitai bus vėl karas, Rusija laimės ir tuomet jie visi gaus "šiltas vietas", ir po 3500 svarų į metus.

1943 metais Enbomas jau dirbo su pačiu majoru Černovu, Karo Attache Stockholm, o 1946 metais su maj. Zavarukinu ir pačiais Tasso agentūros tarnautojais. 1947 metais jam pasisekė įsprauti savo šnipą atsakingoms pareigoms į Švedijos Bodeno sutvirtinimus. Pačiame Bodene Elbomas turėjo visiškai patikimą, iš 200 geležinkeliečių susidariusią "penktąją koloną", kuriai priklausė ir kai kurie civiliai tarnautojai. Rusų puolimo atveju šie žmonės būtų atidavę priešui duris į savo kraštą.

* Britų armija šiuo metu yra reorganizuojama atominiais pagrindais ir artimiausiu laiku bus pilnai aprūpinta lengvaisiais (taktiniais) atominiais ginklais.

Skolinancios ir prasiskolinusios tautos

Lapkrityje amerikiečiai pasisakys, kas valdys Baltuosius Rūmus: respublikonas Eisenhoweris ar demokratas Stevensonas. Priešrinkiminėje kampanijoje neabejotinai kiekvienas jų pasakos, ką gero jis žada kraštui padaryti ir kritikuos savo oponento politiką. Tačiau vienu klausimu abu pilnai sutaria. Tai yra tarptautinės politikos srityje. Izoliacionizmas, kaip rimta jėga, iš Amerikos politinio gyvenimo, atrodo, galutinai dingo ir abu kandidatai pilnai ir nuosirdžiai nurodo, kad Jungtinės Valstybės yra ir privalo išlikti stipriausia tauta pasaulyje ir Vakarų bloko nugarkauliu ir vadu. Vadinasi, nežiūrint bet kokių galimų Amerikos vidaus politikos pasikeitimų, JAV-bių užsienio politika liks ta pati. Tačiau ar dabartinė padėtis gali ir toliau taip tęstis? Čia jau kitas klausimas. Juk iki šiol svarbiausias Jungtinių Valstybių atliktas darbas Vakarų stiprinime buvo... skolinimas. Ar tai ekonominiams ar tai kariniams tikslams, bet skolinimas dolerių. JAV-bės skolino ir vis dar skolina beveik visai Vakarų Europai, skolina nekomunistinėms Azijos tautoms, skolina Australijai... Tokia padėtis ilgiau taip tęstis nebegalės. Juk prasiskolinusi valstybė nedaug kuo tesiskiria nuo prasiskolinusio asmens ar firmos. Ji daugiau išleidžia, negu užsidirba, ji daugiau perka negu parduoda. Tam tikrais atvejais skolinimas yra visai teigiamas reiškinys, tačiau viskas priklauso nuo skolininko pastangų susitvarkyti. O rimtų pastangų daugumas skolininkų iki šiol neparodė...

Pavyzdžiui, Prancūzija. Nuo pat šių metų pradžios Prancūzija išleidžia daug daugiau negu ji uždirba. Nebuvo jokios kapitalinės investicijos kontrolės, algos pakilo bent 15% ir spekuliacija žydėjo. Prekių pareikalavimas Prancūzijoje didėjo, tačiau gamyba nesiplėtė ir paklausos patenkinimui buvo importuojama. Tuo būdu šiu finansinių metų užsienio prekybos defi-

citais Prancūzijoje pasiekė 400 milijonų svarų sterlingų! Rezultate Prancūzija buvo priversta sumažinti importą 50% ir smarkiai apkarpyti karo biudžetą. Gi jeigu būtų susirūpinta bent prieš šešis mėnesius, viso šito galima būtų buvę išvengti.

Arba Britanija. Jeigu Britanija būtų užmiršusi savo pastangas vis dar išlikti buvusios imperijos bankininku ir dirbtuve (iš buvusios imperijos kraštų įsivežti žaliavas, jas apdirbti ir pagamintas prekes parduoti tiems patiems kraštams), o vietoje to pasistengusi, sakysime, prieš kokius tris metus padvigubinti savo anglies produkciją, šiandieną ji nebūtų tokiam beviltiškame ekonominiame chaose, kuriame ji yra. Tą pačią išvadą galima padaryti ir apie Australiją.

Vienintelis kraštas, kuris iš Amerikos dar prieš vienus metus skolinosi, o šiandieną jau daugiau Amerikai parduoda negu perka, yra Vakarų Vokietija. Vokietiai dirbo — vidutiniška darbo savaitė Vokietijoje siekia 58 valandas — realiai planavo savo ūkį, eksporto pramonę koncentravo į kapitalinių prekių (mašinų, laivų, etc.) gamybą, kurių trūkumas jaučiamas visame pasaulyje ir šiandieną jau uždirba daugiau negu išleidžia...

Jeigu visos tautos būtų panašiai orientavusios, Vakarų padėtis būtų kitokia. Kai viena valstybė suvaržo importą, neišvengiamai ir kiti kraštai turi tą patį padaryti. Pasaulinė prekyba patenka į stagnaciją ir prasideda ekonominės krizės. O to Sovieti juk ir te laukia. "Pasaulinę revoliuciją" laimėti armijomis jie nesitiki. Jie to tikisi per pačių Vakarų ekonominį nesutvarkymą, o armijos tą darbą turėtų tik užbaigti. Ir todėl Vakarų kultūros likimas tampa jau ne tiek JAV-bių, kaip didžiausio skolinintojo, atsakomybe, bet tų visų prasiskolinusių valstybių pareiga. Nelaimė, deja, tai visos tos buvusios imperijų šmėklos... N.

Tironas ar isganytojas

Kas gi toks yra tas naujasis Egipto diktatorius generolas Mohamed Naguib?

Naguibas yra 52 metų amžiaus. Stambaus sudėjimo. Rūko pypkę. Profesionalas karininkas. Retkarčiais mėgsta išgerti stiklą-kitą whisky, nors musulmonų tikėjimas ir draudžia gerti bet kokį alkoholį. Ketvirtadalis jo kraujo yra sudanietiško.

Jaunystėje gavo teisės ir politinių mokslų diplomus universitete. Su pagyrimu baigė Kairo Karališkąją Karo Mokyklą. Laisvai kalba angliškai, vokiškai, prancūziškai ir itališkai, žino, ir arabiškai. Karo su Izraeliu metu buvo apdovanotas ordiniais už pasižymėjimus. Žinomas kaip sąžiningas žmogus.

Atrodytų, visi faktai kalba už Naguibą, tačiau tokiam krašte, kaip Egiptas, tokios informacijos turi būti priimamos atsargiai. Ten universitetų diplomus galima nusipirkti ir už pinigus, ten kiekvienas inteligentiškesnis žmogus kalba keleta kalbų, ten karo metu herojais laikomi visi tie, kurie išgirdę pirmą priešų šūvį nebėgo atgal, ir kur sąžiningumas yra toks retas dalykas, kad mažai kas žino, ką tai apskritai reiškia.

Naguibas, mažai žinomas karininkas vieną rytą tapo Egipto diktatoriumi. Ir apie jį komentuoti sunku. Kol kas dar net peranksti. Ir ateitis teparodys, ar jis nueis tironijos, ar tautos gelbėjimo keliu.

Reikšminga, kad Naguibas kilo iš miesčioniškos šeimos. Tai Egipto visuomenės slauksnis, kuris niekuomet nebuvo labai pasiturintis, tačiau sąžiningas, darbštus, inteligentiškas ir pasipiktinęs krašto korupcija.

Visose modernųjų laikų revoliucijose inspiraciją ir vadus duodavo nepatenkinta miesčionija. Kerenskis, Mussolini, Hitleris, Kemal — visi jie miesčionijos arba buržuazijos — vartojant tarptautinį terminą — produktas.

Kada buržuazija neskaityta, kaip, pavyzdžiui, caro Rusijoje, ir vadovaujama nelabai stiprios asmenybės, kaip Kerenskis, revoliucijos vykdymą perima ekstremus komunistas.

Kada buržuazija yra skaitlinga, tačiau akla, ji dažnai būna klaidingai nustumiama į kitą kraštutinumą, kaip kad padarė Mussolini su Hitleriu.

Kada buržuazija yra neskaityta, tačiau vadovaujama stiprios asmenybės kaip Kemal Ataturkas (bene vienintelis teigiamai vertinamas modernus diktatorius) ir krašte komunizmas nėra stiprus, krašto sutvarkymas ir išvalymas tampa realybe.

Ką likimas lemia Naguibui? Ar jo asmenybė pakankamai stipri? Ar jis įvertins savo pajėgumą ir patriotizmą neišvers į fanatišką šovinizmą? Kitaip sakant, jam yra atviri trys keliai. Būtent:

1 — Hitlerio kelias. Išskelti nacionalizmo idėją ir pradėti "kryžiaus" žygį prieš žydus Palestinoje. O tai reiškia, kad visi Artimieji Rytai užvirtų ir pasekmes numatyti sunku.

2 — Kerensko kelias. Šitą pavojų prabrėžia pastarieji neramumai fabriko darbininkų tarpe, kurie pradėjo streikus ir riaušes, teigdami, kad Naguibas juos "parduodas pašoms ir kapitalui". Gal būt tos riaušės komunistų inspirotos, gal būt darbininkijos baiminimasis ir pagrįstas. Šiandieną dar peranksti spręsti...

3 — Kemal Ataturko kelias. O naujo Ataturko musulmonų pasauliui šiandieną labai trūksta...

PAVERGTA TAUTA

"KRAUGERIAI" AMERIKONAI IR... RAMIEJI "AVINĖLIAI"

"Leninas mokė, jog iš kiekvienos nacionalistinės kultūros mes turime imti tik tai jos demokratinis, socialistinis elementas, juos vystyti, priešpastatyti buržuazinei kultūrai, atimesti praeities reakcinius pasireiškimus".

"Lietuvių liaudies istorijoje juodžiausius puslapius įrašė Amerikos — Anglijos imperialistai — pikčiausi lietuvių tautos prieštai".

"Tarybinių lietuvių rašytojų, meno darbuotojų garbingas uždavinys — kuo plačiausiai ir ryškiausiai pavaizduoti Amerikos interventų pragaištingą vaidmenį 1918-19 metais, buržuazijos valdymo laikotarpiu. Tuo tarpu apie tai Tarybų Lietuvos rašytojai ir menininkai dar beveik nesukūrė didesnių veikalų. Vis dar aiškiai silpnai yra demaskuojami lietuvių tautos išgamos — Amerikos imperializmo tarnai — buržuaziniai nacionalistai".

"Nėra rašytojui, meno darbuotojui kilnesnio uždavinio, kaip demaskuoti šių dolerinių kraugerių žvėrišką veidą, ugdyti darbo žmonių neapykantą jiems. Daugiau apybraižų ir apysakų šia tema! Tarybinis skaitytojas iš mūsų rašytojų laukia daugiau kūrinų, nukreiptų prieš imperializmą bendrininką — reakcingą dvasininkiją".

"Dar labai silpnai Amerikos imperializmo demaskavimo tema atsispindi Tarybų Lietuvos dailininkų kūryboje. Argi galima kuo nors pateisinti tai, kad iki šiol tarybiniai lietuvių dailininkai dar beveik nėra sukūrę stambesnių kūrinų šia tema".

RUSŲ KALBA — RAKTAS Į PAŽANGĄ

Vilniaus Valstybinio universiteto

partinės organizacijos atskaitiniame susirinkime tūlas drg. Lola pareiškė:

"Rusų kalbos dėstymas universitete turi didelę reikšmę kovoje už studentų pažangumą moksle. Nuo rusų kalbos mokėjimo daug priklauso ir kitų disciplinų įsisavinimas. Geras rusų kalbos mokėjimas suteikia galimybę studentams geriau įsisavinti marksizmo — leninizmo pagrindus. Tačiau universitete partinė organizacija nepakankamą dėmesį kreipia į rusų kalbos dėstymo lygį, reikiama nekovoja už tai, kad studentai gerai įsisavintų rusų kalbą. Kai kurie rusų kalbos dėstytojai studentų žinias įvertina labai gerai ir gerai, tuo tarpu kai šie studentai tokio įvertinimo nėra nusipelnę".

"MOKSLAS" IR PRAKTIKA

Šiaulių stovybos tresto Nr.4 mūrinių brigados brigadininkas I. Jankauskas prieš kiek laiko buvo nuvykęs į Maskvą "pasimokyti pas garsius šalies stovybininkus". Jis pasakoja, kokius "naujųjų" jis ten išmoko ir kaip jas priėmė Šiauliuose:

"Pirmiausia aš atkreipiau stovybos aikštelės darbų vykdymo V. Kupsčio dėmesį į tai, kad atvežtas į stovybos aikštelę plytas nesuverstų kaip pakliuvo, o sukrautų jas tvarkingai. Tada jų mažiau susidaužo. Vėliau, kada pagalbini darbininkai perduoda plytas transportieriui arba keltuvu mūriniams, taip pat plytas dedamos tvarkingai, o ne metamos neatsargiai į krūvą, kaip tai buvo daroma anksčiau. Tai atrodo smulkmena, tačiau šios priemonės mums padėjo kasdien išsaugoti po keliasdešimt plytų nuo sudaužimo".

"Kadangi mes plytas gauname ne konteineriuose, todėl sudaužytų plytų lauko vistiek nemaža susidaro. Be to, mūrijant plytas prie langų ir durų an-

gų, galus plytų neišvengiamai tenka nukirsti. Anksčiau šių plytų laužas ne tvarkingai mėtydavosi ant pastolių aplink statomą namą. Mes nutarėme darbą sutvarkyti taip, kad visos pusplytės ir visos plytų laužas būtų tuojau pat sunaudojamas statyboje ir tokiu būdu sumažinti statybinių medžiagų nuostolius. Kiekvienas brigados mūriniukas susidaręs plytų laužą čia pat sudeda kartu su skiediniu į mūrijamos sienos vidų tarpe sveikų plytų. Tokiu būdu mūrijama keturios eilės plytų. Penktoji eilė mūrijama vien tik iš sveikų plytų — daromas sienos surišimas. Taip mūrijant sienos būna pakankamai tvirtos. Plytų laužas sudedamas tik į ištiesines sienas, kuriuose yra mažai angų".

"Mes apskaičiavome, kad jeigu visi tresto stovybininkai sutaupytų nors 5% plytų, tai šiemet būtų iš viso sutaupyta 250 tūkstančių plytų. Iš tokio kiekio plytų galima pastatyti apie 20 butų gyvenamą namą".

"Treste silpnai organizuojamas darbas. Dažnai pasitaiko, kad mūsų brigada rytais turi po pusę valandos stovinėti be darbo, nes laiku neatvežamas skiedinys iš centrinio skiedinio paruošimo mazgo. Taupant stovybinės medžiagas, spartinant darbą, daug gali padėti geras mechanizmų išnaudojimas. Tačiau ir mechanizmai pas mus išnaudojami blogai. Beveik metus stovėjo be darbo du tinkavimo agregatai, vienas jų ir dabar nedirba. Treste yra 6 puikūs dažymo aparatai, kurie taip pat šiemet dar beveik visai nebuvo panaudoti".

"Mano brigada viena pirmųjų respublikoje buvo gavusi puikios kokybės brigados vardą. Tresto vadovai nesudarė reikiamų sąlygų mūsų darbiui, brigada suiro ir dabar pas mus nėra nė vienos puikios kokybės brigados".

"Blogai pas mus rūpinamasi jaunų

turi daugiau širdies negu suaugusieji.

Televizija

Iš vietos gyventojų beveik nėra namų be televizijos aparatų. Moterys vyrai, vaikai — visi, kaip pamiršę, iki vidurnakčio stebi kas dedasi mažame ekrane. Motinos negali nuvartyti vaikų į lovą, sugulę ant kilimų, pasidėję mažas pagalvėles po galvomis, tyli ištisas valandas, išplėtomis akimis, pamiršę ir draugus ir žaidimus, matydami paveikslus, kuriems jie dar nėra subrendę, arba gana dažnai — peranksti padeda subręsti. Paskutiniu laiku stebėjau Aleksandro Duma "Tris muškietininkus", "Grafa Montekristą" ir pan. Žinoma, net ir tai vaikams buvo persunkiu, mačiau, snaudė, bet nėjo į lovą, atseit, laukė programos pakeitimo. Žinoma, įdomu politinės žinios, prezidentinių kandidatų kalbos ir pan. Moterys, be abejonės, visada yra neobjektyvios kalbėtojoms, kartais, atrodo, atiduotum balsą ne už tą, kur buvai apsisprendęs, matydama, kaip koks prezidentas (pav., Kefauver) buvo iš visų pusų puolamas, net kodėl jo žmona ne amerikėnė.

Radio

Dienos metu būna labai liūdna programa, amžinai skelbimai, kokios rūšies skalbimo miltelius pirkti, kokius vaistus gerti svoriui numesti ir t. t. Šeiminių amerikėnės tačiau su dideliu įdomumu klausosi visokios rūšies žudynių dramų, tik pyksta, kad tie vaidinimai yra išdėstyti per keletą dienų, esą, turėtų vaidinti vieną dramą iki galo.

Aplinkui pasidairius

Kartą turėdama progos norėjau papasakoti mažai amerikoniukei Liuse, kuri baisiai daug valgo šokoladinių ledų ir kuri turi 25 išėgines sukneles (yra ssmulkaus įstaigos tarnautojo dukte), kad ne visos tokios mažos mergaitės turi tai, ko jos išėgėdžia ir t. t., žinoma, aš norėjau paprastu būdu jai papasakoti apie savo tėvynę ir jos dabartinę žiaurą dalį. "Mama tegu joms, atseit, kitoms mažoms mergaitėms, padaro ledų, jei jos negali jų nu-

Adelaidės lietuviai grizta vienyben

Rugpjūčio 17 d. įvyko ALB Adelaidės apylinkės visuotinis susirinkimas. Tai buvo lyg tęsinys praecito nebaigto susirinkimo. Šį kartą jau dalyvavo gražus skaičius, net apie 100 tautiečių. Trumpa dienotvarkė, — naujos apylinkės valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, praėjo netikėtai greitai ir pasigėrėtinau sklandžiai. Susirinkimą tvarkingai pravedė p. J. Kalvaitis. Malonu, kad šį kartą nesijautė skandančių diversinių pakampių gaivalų, nes patys aršiausi jų vadai net susirinkime nedalyvavo. Pasiūlytieji kandidatai su mažom išimtim kažkaip pasidavė susirinkimo valiai, susigūžę tylėjo, nedrįsdami atsakyti dėl šventos lietuviškos vienybės ir ramybės. Apylinkės valdybon išrinkti ir tuojau po susirinkimo pareigomis pasisikirstė —

J. Lapšys — pirmininkas, V. Čepiliauskas — vicepirmininkas, B. Strauskas — sekretorius, V. Stasiškis — kultūros vadovas ir B. Marmukonis — izdininkas. Kandidatai: Milaknis ir C. Petrikas.

Revizijos komisijon: Kun. Dr. P. Jatulis, J. Kalvaitis, Stepanas. Kandidatai: S. Povilaitis ir Garbaliuskienė.

Prieš pusmetį p. Lapšys, dėl darytų prieš jį intrigėlių, buvo iš valdybos pasitraukęs, bet įsitikinęs šių žmonių negarbingumu vėl grįžo vadovauti Adelaidės lietuviams. Kaip matome, jis gavo gerus, visiems žinomus ir jau išbandytus bendradarbius. Atrodo, kad šie žmonės mūsų lūkesčius pateisins

darbininkų gyvenimu. Štai mano brigados jauni mūrinninkai nuolat skundžiasi netvarka bendrabutyje. Lovos baltiniai keičiami retai, dažnai pritrūksta vandens, ne visuomet būna elektra."

sipirkti". O kai pasakiau, kad mama neturi cukraus, sako, medus yra sveikiau. Ir pradėjo klausinėti, ar tuose kraštuose, kur aš buvau, yra "karnivalai" ir nekaltėti apie vaikus, kuriems nėra tų karnivalų, esą, jai gaila tokių vaikų, nes tenai tikrai "there is no fun".

Ir taip amerikėnai vėjojasi to smaugaus laiko. Laikraščiai pilni asmeninių bei šeimyninių skelbimų, tegu kiti sužino, kaip jie laiką praleido. Ieško visokių mėgiamų užsiėmimų "hobby", kad po darbo valandų turėtų ką veikti, kad bereikalingos idėjos, anot jų, nekvaršintų galvos.

Ricardas

Mano kaimynas tapytojas. Jis nebairgė meno akademijos, nes juk vistiek litografijoj daugiau pinigų neuždirbs ir su savo diplomu. Baisiai mėgsta paradijuoti, augina ilgus plaukus ir ilgą barzdą; dėvi juodą kaklaryšį, pagal Pa ryžiaus bohemos papročius. Nutapė keletą portretų, bet kai nebuvo lengva gauti didelį, pagal jo norą, honorarą, metė tapybą. Dabar tapo viską, kas tik po ranka, bet nieko nebedaro svetiėmams, sako, aš turiu "smagų laiką", kai aš dirbu kas man patinka, mano brangaus laiko kiti man negali apmokėti. Grįžęs iš darbo litografijos bendrovėje už pinigus, jis be darbo negali nei minutės pasidėti, sako, jo nervai pasilsį, kai jis drožia savo sodui "gnomus" tarp gėlių, kai padaro fantastiškas "špokinyčias", pasakyčiau, arba nupiešia savo atelę papuošti kaimynų vaikų galvutes.

Louis

Jo gi visas malonumas yra jo dailus namas, puikiai švariai nudažytas, jo didelis gėlynas, — ir fotografijos. Jis irgi nepraleidžia laiko veltui, kartais mėgsta ilgiausiai kalbėtis apie Europą, mat, jo anksti mirusi motina buvo gimusi Europoje. Jis labiausiai norėtų, kad daugiausia į Ameriką suplauktų ne angliškos kilmės imigrantai. Jo žmona negali nei klausytis, kai jis kalba, kad jo sūnus turėtų būti siunčiamas jei ir į Korėją, bet jau laikas komunistams

Mums belieka su džiaugsmu pasveikinti p. J. Lapšio "kabineta" ir palinkėti našiai dirbti, nesidairant nei kairėn nei dešinėn, bet turint prieš akis vienintelį tikslą — lietuvišbės išlaikymą užsienyje ir Laisvą Nepriklausomą Lietuvą. Anot gen. Raštikio neperseniai pasakytų spaudai žodžių: "lojimo ir kandžiojimo malonumus palikime šunims"

Prėitam AL numeryje p. V. Čepiliauskas savo straipsniu "Kelonė aplink stalą" gal ir per tirštą rašalą panaudojo. Nėra namų be dūmų, bet kada reikia Adelaidės lietuviai moka susiglausti. Tiesa, kad naujai valdybai atiteko nelengvas palikimas. Skubotas Rugsėjo 8 d. minėjimo paruošimas, įvykstantis Australijos lietuvių suvažiavimas Adelaidėje, piniginis vajus, t. y. lietuvių pasų ir ženklių platinimas, šalpos vajus pasilikusiems Vokietijoje tautiečiams šelpti, kultūriniai reikalai ir t. t. Dar norėtusi, kad pagaliau būtų išjudintas ir suaktyvintas lietuvių bendruomenės namų statybos reikalas Adelaidėje. Tai darbai, kurie krinta ne tik ant šių vyrų pečių, bet ir ant mūsų. Jie išveš, jeigu mes visi, metę šalin tuščias kritikas, remsime jų pastangas moraliniai ir materialiniai. Tada, po trumpo pakrikimo, Adelaidės lietuvių kolonija vėl atsistov savo pirmykštėn, o gal ir garbingesnėn aukštumon. **Všnekutis**

"EILINIAI KRIMINALISTAI"

Sąjungininkų taikos derybų delegacijos Korėjoje pirmininkas majoras-generolas William Harrison laikraštinninkams pareiškė, kad komunistų taikos derybų atstovai esą ne kas kita, kaip eiliniai kriminalistai. Tačiau jis manęs, kad komunistai tikrumoje nori taikos, tik bijo nustoti savo prestižo.

parodyti, kiek pranašėnė yra Amerika **Mano kaimynės**

Baisiai mėgsta keisti rūbus. Vis turi būti kas nors nauja. Nedėvi brangių medžiagų, sako, nusibosta, užtat keičia spalvas, stilių, šių vasarą labai dėvi tokius plačius, gana kvolduotus, pri-rauktus sijonus. Nemėgsta šilko. Jei jau ir dėvi, tai daugiausia tafetą, o šiaip tai vis renkasi kartūnus, ką laiko labai madinga. Jos nemėgsta siūti pačios, vis laukia vadinamų "išpardavimų", kada praėjusio sezono pabaigoje gražiausias sukneles pasiima už pusė kainos. Kainos yra tikrai pigios palyginus su australiškėmis.

Čia rašančiai teko susipažinti su jų mokyklomis. Jų High School mokiniai, kiek pastebėjau, nelabai mėgsta europietiškos drausmės klasėje, ypatingai blogai jei reikią kokią minutę užtęsti pamoką. Klasės yra "air conditioned", švarios, visur turi dideles sales studijoms, vadinamas "study hall", daug kur tos salės labai gražiai dekoruotos, ne litografijomis — dailininkų paveikslais, spintose išdėstytos pereinamosios sporto varžybų taurės.

Čia mačiau viena taurė buvo aukota tėvų, kurių sūnus leitenantas N., baigęs tą mokyklą, per paskutinįjį karą žuvo Vokietijoje. Taurė turėjo įrašą: "Gyvenimo matas nėra jo ilgumas, bet jo turinys". Kitur mačiau mūsų europiečių mėgiamą posakį "saldu ir garbinga yra mirti už tėvynę".

Bendrai paėmus, atrodo, dabar bent čia Amerikoje gyvenimas yra vis dar geresnis negu kur kitur. Darbo yra visiems, net lengva jo rasti, o pav., mašininkų ieškoma, kad ir be jokios partitės. Taip pat ir kitiems, dirbantiem administracinį darbą, mokantiems kalbą, matau laikraščiuose gana pasiūlos. Ieškoma braižytojų.

Jei kurie rengiasi važiuoti į Ameriką, jei tik pasisektų pagreitinti vizos gavimą tikrai nenusivils avtažia. Galėčiau tik nuoširdžiai palinkėti, kad sugebėtų kaip nors įstatymą palenksti savo naudai. **S. J-tė**

Ka matau Amerikoje

(LAIŠKAS IŠ AMERIKOS)

Tarpe visų Amerikos naujenybių galima pasiklysti. Kai esi Los Angeles mieste, atrodo, kad pasaulis pašoko kokiū šimtu metų į priekį, viskas nauja, pradendant nuo skelbimų laikraščiuose (pav., gydytojas-chirurgas: plastinė chirurgija — bruožų pakeitimas, nosies grožinis pataisymas, odos ištempimas ir t. t.) baigiant krautuvėje virtuvės naujienomis: šaldytomis šviežiomis žemuogėmis žiemą, šaldytais šviežiais, paruoštais dėti ant stalo kalakutais, paprastomis, visiems prieinamomis kainomis, milijonu pigiausių šeiminių virtuvės įrankių, kurie man visai buvo nematyti nei Europoje jos žydėjimo metu, nei jau vėliau Australijoje.

Pavažiavai į Nevados valstiją — vaizdas atrodo lyg iš vadinamųjų "vakarų filmų" — su dykumomis, beribiais plotais, kur nesutiktum žmogaus, tačiau puikiausiai automobilių plentais, su plačiabrylėmis skrybelėmis prisidengusiais amerikėnais, augalotais, saule įdegusiais, kurie vis dar tebėnėšioje švarkus, lyg tose mūsų įprastose filmose.

O Arizonoj — tokie maži spalvoti nameliukai, lyg tikri europietiški kaimai, ir tiek miškų, tiek žaliuojančių kalnų, taip maža apgyventų plotų, tik važiuojant per kvapiuosius spygliuočių miškus pavakariais briedžiai ir grakščiosios stornelės visai nenori pasitraukti automobiliui iš kelio, taip tylu, taip toli nuo viso pasaulio, stebiesi žmogus — argi čia yra toji pati dangoraižių Amerika? Taip. Pavažiuoji kelio gabalą ir matai, kad ir tokio mažo miesteliuko pakrašty milijonais šviesų nušviestą parašą "Hotel" — mašinai ir žmanėms viešbutis, pigu, visokie tik amerikėnams įprasti patogumai, švara, lyg būtum kur didmiesčio vidury. Jei pritrūkai mašinai benzino, visai nesvarbu koks vėlus laikas būtų — gana stočių atdary, gana viešbučiuose vietos, užtenkamai atdary įvairių kavinių,

Du spektakliai is eiles

R. U. R. (52.VIII.9) ir VIRŠININKAI (52.VIII.16).

Mūsų kengūrinė aplinka yra tokia nekūrybiška ir kultūriniai bergždžia, jog mes, tęsdami europines tradicijas, lyg naktinės pėtelės puolame prie kiekvienos švieselės, įžiebtos kasdienybės prieblandose.

Tie, kurie susibūrė į Adelaidės teatrą-studiją, daugumoje yra "dingusi karta", kaip amerikiečiai pavadino karo metu brandusių jaunimą. Išrauti iš nepriklausomybės dirvožemio, dar nepritapę prie svetimos aplinkos, jie stengiasi pasisavinti vyresnės lietuvių kartos kultūrinį palikimą, kartos, kuri išbuvojo laisvoji tėvynė. O karta, kurios sąmonė brėžia naują aplinką, taip pat stebi, ką daro tėvai. Ir koks būtų laimėjimas, jeigu jie padarytų išvadą, jog jų tėvai domisi patvarresniais dalykais, negu australiai.

Kokią tad naštą užsikrauna vyresnės kartos kultūrininkai, šiuo atveju teatralai. Kai pagalvoji, net akyse tamsu pasidaro. Neapvilti "dingusioj kartoj" sukeltos teatrinės aistros, kuri vieną kartą sukurstyta, vis plačiau išsiliepsnoja, išsiliedama nepasotinama ugnimi.

Mes turime fanatiškai darbštų mėgėjų teatrą. Niekas negirdėjom iš jaunųjų vaidintojų, kad jie skųstųsi laiko neturėjimu ir kitais išveišiais atsisaukdymais vengtų darbo. Tai daro aistra, kuri apvalo ugnimi jaunatvišką sielą nuo kasdienybės pelėsių. Taip, geriau degti, negu pelėti. Patys liepsnodami, uždega ir mus, senus skundų maišus. Skundai yra pati nevaisiausia žmogaus būseną. Vaidinantis išsireiškė, girdi, visą gyvenimą kitiems dirbdamas, staiga pasijutau laimingas patsai. Ne dėl to mūsų vaidintojai dirba, kad mus smagintų, bet tam, kad patys pareikštų savo kūrybinę būseną ir tuo pasijustų laimingi. Tai ne pareiga, bet asmeninis kūrybos džiaugsmas. To džiaugsmo mūsų išveišinis jaunimas nepatirs nė iš arklių lenktynių, nė iš kitų australinių pramogų. Štai kas įkvepia mūsų vaidintojus meno žygiui.

Abu matyti veikalai nėra "normalūs". R. U. R. schematinis mąstymo padarinys, o "Viršininkai" — karikatūros. K. Čapeko idėjos jau gerokai

greitos nūdienės istorijos pasendintos, nes apie robotus žmonija mąstė prieš keliasdešimt metų, pirmojo karo išvakarėse, G. Wells'ui vadovaujant. Diktatoriai visokiariopą mokslo pažangą pritaikė ne žmonijos gerbūviui pakelti, bet skersti savo priešams. Technikos laimėjimai nepraturtina žmogaus vidinio gyvenimo.

Abu veikalai, režisieriaus manymu, jauniems aktoriams turėjo techninių permenybių: ryškinti dikciją, disciplinuoti scenos laikyseną, vystyti tempą. Šiuo atveju p. J. Gučius turėjo laimėjimų. Tik tuos laimėjimus prarijo žymia dalimi masonų ložė su savo praeiktais bloga akustika: nesigirdėjo gerai net pirmojoje eilėje besėdint išplėtus ausis. Gal, dėl to R. U. R. žiūrovai, negirdėdami pilno teksto, ir buvo šiek tiek apsvylę, ir teisėtai apsvylę.

"Viršininkus" žiūrovai šiltai priėmė, tai vis mūsų seni pažįstami Kruglodūrovai, kurie ir šiandien, kaip erkės, įsišurbę į lietuvių kraują, nesiliauja siautėję. Satyra, šaržas yra labai vykusi dėkinga medžiaga aktoriams mėgėjams, o taip pat žiūrovui lengvai virškinama. J. Gučius atliko gerą darbą, sudurstęs iš V. Kudirkos teksto pakenciamai veiksmingus vaizdus, net buvo justi įtampa priešpaskutiniam vaizdelyje. Šiame veikalėlyje pasireiškia ir vaidintojų komiški sugebėjimai. Ratkevičius, Gutis, Petrikas ir kiti yra vaisingai apsigimę su juokdarybos pradais.

Nekraunant pradžioje nepakeliamų naščių jiems visiems, duodant lietuvišką repertuarą (kodėl neparodyti "Amerikos pirtys" ir kitų populiarių komedijų), vis budint techninio tobulėjimo sargyboje, mes susilauksime gajaus, džiaugsmingo mėgėjų teatro Adelaidėje. Pritraukime į šį kūrybišką žygį kiek galint daugiau jėgų, nes vaidinimai ir kiti kultūriniai žygiai juk mus ir skiria nuo kengūrinio jaunimo, primenant, jog esame europiečiai. Laisvalaikio sunaudojimas tokiems žygiams nejučiomis iš vaidintojų tarpo iškels ryškias menines asmenybes.

P. Andriūšis

Mirciai skirti kariai

"Legijonieriai! Jus esate kariai, skirti mirčiai, ir aš siunčiu jus ten, kur mirtis tyko!" — pasakė kartą prancūzų generolas Svetimšalių Legijono kariais, prieš siųsdamas juos kovon. Tokie žodžiai, reikia manyti, tikrai nepakelė kariams kovingumo dvasios ir pasitikėjimo savimi pačiais. Tačiau, ant ra vertus, generolas pasakė daug tiesos, o legijonieriai yra, gal būt, geriausiai užgrūdinti kariai visame pasaulyje.

Nuo pat 1831-ųjų metų, kada Prancūzijos karalius Liudvikas Pilypas įkūrė Svetimšalių Legijoną, vyrai iš įvairiausių Europos kraštų, iš Amerikos ir net Afrikos, ištikimami tarnavo Prancūzijai, kovodami sunkiausiose sąlygose: dažniausiai džiunglėse ir dykumose, su skaitlingu priešū, ir tik su maža vilties išlikti gyvai. Tūkstančiai legijonierių paukojo savo gyvybes už Prancūziją, kuri nebuvo jiems nei tėvynė, nei gera kaimynė. Tačiau nereikia manyti, kad buvo kovojama iš meilės Prancūzijai.

Legijonas jau daugiau, kaip šimtas metų yra nuolatinėje aktyvioje karo tarnyboje: Alžyre, Kryme, Meksikoje, Sudane, Madagaskare, Moroke, Dardaneluose, Sirijoje, Serbijoje, ir pačioje Prancūzijoje. Šešių metų bėgyje kovose su komunistais vien Indokinijoje žuvo daugiau, kaip 7.000 legijonierių. Kai kuriais ypatingai nepalankiais metais jų eilės visiškai praretėja, tačiau šių dienų surizgusiam ir išgašdintame pasaulyje visuomet atsiranda žmonių, kurie yra persekiojami ir pametę bet kokią viltį — ir tokie žmonės užpildo le-

gijonierių eiles. Kai kurie dar pradžioje šimtmečio bėgo nuo caro nemalonės Rusijoje, — vėliau Ispanijos komunistai stėjo į legijoną slėpdamiesi nuo gen. Franko, o šio karo metu net kai kurie Romelio kariai Afrikoje, patekę į prancūzų nelaisvę, mieliau pasirinko svetimšalių legijoną, o ne belaisvių stovyklą. Žinoma, nereikia pamiršti, kad nemaža įstatymų persekiojamų didelių nusikaltėlių iš viso pasaulio yra patekę į S. Legijoną. Salygos įstoti labai lengvos: jokių asmens dokumentų nereikalaujama, kas buvo praaišyta, niekas neklausia. Naujokas neturi atrodyti jaunesnis, kaip 18, ir vyresnis kaip 42-ųjų metų amžiaus, ir būti nemažiau 5 pėdų ir 1 col. aukščio. Suprantama, kad tik stiprios sveikatos vyrai gali būti priimti, ir tai bene bus pati rimčiausioji sąlyga.

Nors legijonieriai yra lojalūs Prancūzijai, prancūzų jie nemėgsta ir apie juos atsiliepia su pašaipa. Pasakojama, kad Sidi — bel — Abbes mieste, Alžyre, kur yra Legijono vyr. štabo būstinė, daug dažniau išgirsti karių dainuojant vokiškai "Lily Marlene" nei prancūzų marseljetę... Paklaustas, kokios jis tautybės, kareivis visuomet atsakys: "Aš legijonierius".

Prancūzai savo svetimšaliams kariams moka nedideles algas: naujokai tegauna apie £2 į mėnesį, veteranai (po penkių metų tarnybos) apie £7 į mėnesį, ir legijonieriai negauna jokių priedų, privilegijų, ar kitokių lengvatų. Net ir dėžės šaltos Coca — Colos nelydi jų į mūšio lauką. Drausmė labai

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regijonalinė Valdyba

"ŠVIESOS" POZICIJA LIETUVIŠKŲ VISUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ SĄRANGOJE

"Šviesos" centrams ir pagrindinėms jėgoms išsikėlus iš Vokietijos, pasibaigė pirmasis darbo etapas. Pasibaigė taip pat jame vyravęs tam tikras aiškumas. Vokietijoje, dirbdama kompaktiškai suburtoje lietuviškoje visuomenėje, kuriuos interesų diferenciacija dar galėjo būti matuojama iš Tėvynės atsivežtais standartais, "Šviesa" lengvai galėjo išlaikyti jos steigėjų duotą kultūrinio sambūrio charakterį.

Šiandien akademinis, techniška prasme, sambūrio bruožas iš jo apibūdinimo yra neišvengiamai iškritęs. Vargu kuriame nors universitete susirastų pakankamas lietuvių studentų skaičius atskiram, kad ir minimaliam, organizacijos skyriui sudaryti. Norint išlaikyti grynai akademinės organizacijos pobūdį, tektų taip pat atsisakyti visos eilės sambūrio narių, studijas nutraukusių ar baigusių. Ir pirmoji ir antroji aplinkybė neišvengiamai vestų į visišką sambūrio likvidavimą.

Tačiau pagrindinė "Šviesos" idėja — ugdyti kultūringą, laisvu galvojimu savo nuomonių prieinanti, kitų pažiūras toleruojanti, laisvę aukščiausiu geriu laikantį žmogų, suprantant, kad visos aukščiausios žmogaus vertybės tegali pilnai klestėti jam gyvenant, dirbant ir kūriant savoje visuomenėje, tautoje ir valstybėje — nenustoją savo aktualumo. Atvirkesčiai: kasdieninė grūmtis dėl likimo ir išlikimo, jos reikšmė diena iš dienos didėja. Nuosekliai, "Šviesos" sambūris neišnyksta, o stoja, prityrimu sustiprėjęs, į platesnį darbo barą. Iš akademinės platformos išeinama į visuomeninę. Logiška evoliucija.

Akademinių organizacijų visuomenėje, "Šviesos" sambūris turėjo savo aiškią vietą. Naujosiose apylostose, kurios yra daug komplikotesnės, sambūrio pozicija turi būti naujai precizuota.

"Šviesa" yra kultūrinis lietuvių sambūris. Tuo pavadinimu nusakytas jos pagrindinis tikslas — kelti ir ugdyti lietuviškąją kultūrą. Kalbėdami apie lietuvių tautinę kultūrą, turime neužmiršti, kad ją sudaro ne vien tautiniai šokiai, liaudies dainos ir gražios, margos juostos. Kalbant pav., apie prancūzų kultūrą, pirmoje eilėje prisimena Racine, Diderot, Baudelaire, o tik paskui provansalų dainos. Lietuviškoji kultūra, tai — visuma kultūrinių vertybių, kurias sukūrė ar sukurs lietuviškas žmogus. Galdiko Gote d'Azur peisažai, Kasiulio universalinio turinio drobės taip pat sudaro lietuviško kultūrinio lobyno dalį, kaip ir dievdarbių smulkieji. Lietuvių kultūros ugdymas, tai — nuolatinės pastangos, kad šis tautos lobynas tolydžio augtų, visose srityse turėtų ir savo temų įvairumą, ir atskirų įnašų kokybę.

Taip suprastas lietuviškos kultūros

griežta: labai dažnai visa kuopa karių sunkiai nubaudžiama už vieno kareivio nusikaltimą. Seniau legijonieriai būdavo baudžiami ypatingai žiauriomis bausmėmis, kaip pav., nusikaltęs pakasamas tam tikram laikui iki kaklo į smėlį, be vandens ir maisto; arba — 24 valandos karštoje saulėje, surištomis rankomis ir kojomis be vandens ir be maisto... Dabar šios bausmės oficialiai nebenaudojamos, tačiau legijonierių gyvenimas, jų pačių žodžiais tariant, dažnai prilygsta pačiam pragaurui.

Kuo gi Prancūzija jiems atsilygina? Po penkių metų tarnybos duoda pilietybę, taktiškai nutyli savo naujojo piliečio praeitį, ir nuolat teikia progos garbingai pasimirti...

sąvokos turinys praryškina "Šviesos" užimamą poziciją visos eilės lietuviškų organizacijų tarpe, kurios savo tiksluose įrašo ir kultūrinius siekius. Patikslintina, kad "Šviesa" kultūrinį aspektą ima savo pirmuoju bruožu. Nežiūrint to, tai tėra tik "genus proximum" mūsų sambūrio definicijoje. Jos "diferencia specifica" išreiškia liberaline "Šviesos" pakraipa. Sakoma "liberaline", o ne "liberalistiška". Filosofinį liberalizmą, teisę kiekvienam žmogui laisvai susidaryti savo pasaulėžiūrą, skiriamą nuo politinio — ekonominio liberalizmo. Šio paskutiniojo priėmimas be kritikos prieštarautų pirmajam.

Savo tikslų siekdama "Šviesa" lieka nepolitinė organizacija. Nepolitinė, t. y., pati neieinanti į politinių grupių rungtynes. Tai, tačiau, "Šviesai" netrukdo skatinti savo nariuose domėjimais politiniais universalinio ir tautinio pabūdžio klausimais, ir savo nariams padėti, studijų ir tarpusavio diskusijų keliu, susidaryti tais klausimais savo pažiūrą. Plačiai tą sąvoką supratus, apolitinio žmogaus negali būti. Žmogus yra "zoon politikon", jis gyve-

na visuomenėje; visuomenės santvarkos vienon ar kiton pusėn pakrypimas tiesioginiai liečia individą. Paskutiniųjų dviejų dešimtmečių įvykiai tai pernelyg brutaliai įrodė.

"Šviesos" politiškumas randa savo išraišką kitame organizacijos apibrėžime. Niekad neturime užmiršti, kad "Šviesa" yra dvasinės rezistencijos sambūris, ir kaip toks yra permanentinėje komunikacijoje su kovojančiu kraštu ir rezistuojančia tauta. Ypač šiame kritiškame laikotarpyje yra svarbu sugėbėti išskirti visuotinį visos tautos interesą, ir jam subordinuoti partikuliarinius interesus. Individas turi pareigą aukotis dėl visuomenės, visuomenė gi turi formuotis taip, kad joje galėtų laisvai tarpti kūrybinės individo galios.

Užimdami mūsų kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime aiškią poziciją, ir kartu būdama svarbiu faktoriumi lietuviškų organizacijų tinkle, "Šviesa" šiandien, po šešių metų egzistencijos, ne tik gali bet ir turi ryžtingai užimti jai skirtą barą ir būti pavyzdžiu tiek priaugančiai kartai, tiek ir visai lietuviškai visuomenei.

St. Mackevičius

Visur visai

MILIJONIERIUS ŽAIDŽIA

Kada milijonierius Tommy Manville, prieš porą savaitių, išsikyrė su devintąja žmona, tuoj pat buvo numatytos vedbos su dešimtają (faktiškai su dvyliktąja, nes dvi savo žmonas jis vedė po du kartus). Iki šio laiko ponui Manville skrybys ir alimentai kainavo tik... trys milijonai dolerių, gi žmonų išlaikymui išleido du milijonus dolerių.

TURTINGAS TĖVAS

Kada kartą John Rokfelleris atvyko į vieną New York'o viešbutį ir paprašė pačio pigiausio kambario, viešbučio savininkas baisiai nustebo:

— Bet ponas Rokfelleri tamstos sūnus, kada tik čia apsisotys pasiima pačius geriausius apartamentus —

— Taip, mano mielas drauge, — atsakė multimilijonierius — mano sūnus turi labai turtingą tėvą, deja, aš to neturiu.

VAKAR IR SIENDIEN

1904 m. Canados Fordo fabrikai turėjo 17 darbininkų ir algos, įskaitant ir direktorių, tesiekė 12.000 dol. metuose. Fabrikų žemės plotas užėmė 37.000 kvadratinį pėdų. Tuo laiku dirbtuvės buvo pajėgios pagaminti 117 auto mašinių per metus. Šiandien šie Fordo fabrikai turi 12.000 darbininkų ir tarnautojų, ir algos siekia netoli 45.000.000 dolerių. Fabrikų plotas užima 2531751 kvad. pėdų. Šiandien Canados Fordas 117 auto mašinių pagaminimui sugaišta nepilnas tris valandas.

ARTIMO MEILĖ

Pasiturinti vokiečių Muellman nutarė, kad vien pinigai nesuteikia tikros laimės, reikia ir artimo meilės darbų. Tad ji nutarė nemokamai koncertuoti ne tik darbininkų namuose, bet net daboklėse ir kalėjimuose. Kai kas dėl to ėmė kelti balsą, girdi, kalinius, kurie sėdi už piktus darbus, nereikia koncertais paikinti. Bet vietos kalėjimų inspektorius pareiškė, jog Muellman atliekanti labai naudingą darbą: nuo to laiko, kai ji pradėjo koncertuoti kaliniams, visoj apylinkėj nusikaltimų sumažėjo, nes visi dabar daug labiau bijo patekti į kalėjimą...

PUIKI ORENTACIJA

Policijos mokykloje, išleidžiamųjų egzaminų metu, lektorius duoda tokį komplikotą klausimą:

Leiskite sau jūs patuliuojate mašiną po miestą ir staiga pastebite ginkluotą plėšikų mašiną 60 mylių jus besivejančią, ką jūs darote?

Mažų mažiausiai 70 mylių — atsau-na paklaustasis.

MASINIAI AREŠTAI PIETŲ AFRIKOJE

Opozicija Pietų Afrikoje suorganizavo masinę rezistenciją prieš vyriausybės rasiškos diskriminacijos politiką. Tūkstančiai "spalvotųjų", kaip Pietų Afrikoje yra vadinami ne europietiškos kilmės piliečiai, sąmoningai laužo įvairius įstatymus, kurie varžo "spalvotųjų" teises. Pavyzdžiui, sėda į baltiesiems skirtus vagonus tramvajuose, į gelžkelio stotis įeina per vartus, kurie skirti tik europiečiams ir t.t. Policija tokius piliečius tuoju suima. Šiuo metu suimtųjų skaičius jau siekia netoli keturių tūkstančių.

IEŠKO ROMMELIO TURTŲ

Reuteris pereiną savaitę pranešė, kad tūla amerikietė Mrs. Ruth Bond su motorine jachta "Romany Maid" išplaukė iš pietų Prancūzijos uosto Antibes ieškoti taip vadinamų "Rommelio lobijų".

Tvirtinama, kad Rommelio Afrikos Korpusui traukiantis iš Šiaurinės Afrikos pereiną karo metu, 100 milijonų svarų sterlingų vertės lobis buvo sukrautas į šešias vandes nepraleidžiančias dėzes ir paskandintas prie Bastijos uosto, rytinėje Korsikos pakrantėje.

LIETUVIŠKOS MUZIKOS VALANDELĖ

LKF Adelaidės skyrius surengė rugpjūčio 10 dieną lietuviškos muzikos valandėlę patefono plokštelėmis. Valandėlę pravedė ir paaiškinimus davė muz. J. Zdanavičius. Ši muzikos valandėlė buvo skirta Lietuvos Operos prisiminimui. Išklaudyta Kipras Petrauskas, Grigaitienė, Kardelienė ir kt. žymūs mūsų dainininkai.

Tikimės, kad tai nebus paskutinė tokia maloni pramoga. **Dalyvis**

"MUSŲ PASTOGĖ" NAUJOSE RANKOSE

Liepos 23 dieną "Mūsų Pastogė" leidėjas p. Antanas Baužė perdavė Mūsų Pastogę ALB Krašto Valdybai. Pirmas numeris išėjo rugpjūčio 12 dieną 6 puslapių. Redaguoti pakviestas p. J. Žukas.

Krašto Valdyba perėmė Mūsų Pastogę su visais aktyvais ir pasyvais. Leidėjams ir redaktorium linkime sėkmės!

EFG, ENGLISH and FOREIGN BOOKSHOP

Sydney: 28 Martin Place (ground floor),
Brisbane: AMP Lane off Edwards Street.

Didelis pasirinkimas vokiečių, rusų, prancūzų ir kitomis kalbomis knygų ir žurnalų. Reikalaukite mūsų katalogų.

KATALIKŲ GYVENIMAS

Redaguoja P. Pusdešris

PIRMAJŲ ŽINGSNŲ ŽENGIANT

Daugeliui pageidaujant ir "Australijos Lietuvis" redaktoriui-leidėjui p. J. Glušauskui maloniai sutikus laikraštį skirti vietas ir katalikų reikalams, šiame numeryje išeiname su skyriumi **Katalikų Gyvenimas**, kuriuo bent dalinai, bent tiek, kiek leis laikraštį skirtos vietos rėmai, bus stengiamasi užtikinti tą spragą, kurią, tikime, jaučia kiekvienas lietuvių katalikas, čia, Australijoje neturėdamas sava kalba plačiau ir giliau rašančio religinės ir moralinės temomis laikraščio ar žurnalo. Dėl vietos ribotumo, šiame skyriuje talpinsime daugiau informacinio pobūdžio straipsnius ir kronikos žinias iš katalikų parapijų, katalikiškų organizacijų ir pasaulio katalikų veiklos. Tikimės, kad ir kituose Australijos miestuose gyveną lietuvių katalikai bent savo padangės korespondencijomis prisidės prie šio skyriaus pajauvinimo. Rašyti "Australijos Lietuvis" adresu "Katalikų Gyvenimui".

"K. G." Redakcija

JAUNIMO ŠVENTĖ

1950 m. vasarą, tremtyje esančių Lietuvos vyskupų ir daugelio lietuvių prašomas, šventasis Tėvas Pijus XII patvirtino, paskyrė ir paskelbė šv. Kazimiero visos lietuvių jaunomėnės Ypatingu Danguje esančiu Globėju pas Dievą. Tais pačiais metais tremtyje esančių Lietuvos vyskupų rašytame lietuvių jaunimui ganytojiniame laiške pranešama, kad: "... lietuvių jaunimui būtų tinkamiausia švęsti metinę savo Ypatingojo Globėjo šventę — šv. Kazimiero Relikvijų Perkėlimo dieną, kuriai yra paskirtas pirmas sekmadienis po oktavos švenčiausios Marijos Dangun Ėmimo (sekmadienis po 22 rugpjūčio)".

Si apimanti visą lietuvių katalikiškąjį jaunimą šventė turi tapti visame pasaulyje išsiskleidusiems lietuviams religiniai tautinė šventė, nes šv. Kazimiero gyvenime gali ir turi sau pavyzdžio įsikurti visos mūsų jaunimo organizacijos, visi būriai ir sambūriai. Jo Dievo, Tėvynės ir artimo meilė, jo pamaldumas, jo uolumas ginant Katalikų Bažnyčios mokslą, jo sielos ir kūno skaistumas turi kiekvieną jaunuolį patraukti, sužavėti, nes argi ne jaunystė mėgsta kilnius pavyzdžius ir aukštus idealus? Pasidarykime šią šventę savo jaunystės atsinaujinimo švente — nuaplaukime mūsų jaunystę teršiančias nuodėmes Išpažinties šaltinį, pasikvieskime į save patį Dievą šv. Komunijoj, dvasios susikaupime pasiryškime išlaikyti savo jaunystę linksmą ir tyrą, be nuodėmės šešėlių, be dirbtinos senatvės raukšlėlių veiduose. Ši šventė turi iš tikrųjų šventę išsiskirti tuo, kad joje kiekvienas jaunuolis — šv. Sakramentuose atnaujintomis sielomis skaidriai žvilgsniu pažvelgtų į mūsų didį Šventąjį, kuris mūsų valstybės ženkle — Vytįje, ant balto žirgo, pakeltu kardu šuoliuoja ne tik prieš mūsų tautos, bet ir prieš Dievo, žmogiškumo ir sielos jaunystės priešus, ir kad iš šv. Kazimiero pavyzdžio pasimokytų veržlumo prie Gėrio ir kovingumo prieš Blogį.

P.

Adelaidėje Lietuvių Jaunimo Globėjo šv. Kazimiero šventė bus švenčiama š. mėn. 31 d. sekmadienį. 10 val. 30 min. iškilmingos Mišios šv. Juozapo bažnyčioje, kuriose, turima vilčių, dalyvaus ir Ekselencija Adelaidės arkivyskupas, Visas katalikiškas jaunimas kviečiamas gausiai dalyvauti ir priimti Komuniją.

Išpažinčių bus klausoma šeštadienį

(30 d.) nuo 7 ligi 8 val. vakaro katedroje, ir sekmadienį (31 d.) nuo 10 val. šv. Juozapo bažnyčioje.

Tuoju po pamaldy, katedros salėje Lietuvių Moterų Sekcija ruošia jaunimui nemokamas vaišes, taigi, buvusiems prie Komunijos nereikės būti ilgą laiką nevalgiusiems.

ADELAIDĖS ATEITININKŲ SUSIRINKIMAS

Šio mėn. 10 d. p. p. Stepanų namuose įvyko ateitininkų sendraugių susirinkimas, kuriame dalyvavo ir jaunimo atstovai. Paskaitą tema: "Lietuviškumo saulėleidis Australijoje" skaitė Pr. Pusdešris. Iš vaizdingos paskaitos ir po jos įvykusių diskusijų išryškėjo tikrai tragiška lietuviškų reikalų, ypač

KAIP NUSTATOMOS MŪSŲ ALGOS

Visi žinome, kad kas trys mėnesiai mūsų algos bent kelias šiltingas pakyla. "Bosas" niekenu neprasytas ima ir primeta keletą šilingų prie algos, — kitas gal pagalvoja. Toks geraširdis darbdavys nėra, nes pakelti algas jis privalo Arbitražinio Teismo parodymu. Šita algų nustatymo sistema iš tikrųjų yra labai komplikuoja ir, tur būt, vienoje Australijoje tevertojama.

Australijoje, kaip daugumas tikriausiai jau girdėjome, veikia "pagrindinės algos" — "basic wage" principas. Teisiškai "basic wage" Australijoje atsirado 1907 metais, kada Arbitražinis Teismas svarstė bylą, liečiančią importuojamų žemės ūkio mašinų maitinimo tarifą. Tais metais Arb. T. atleido visas žemės ūkio mašinas nuo maitinimo su sąlyga, kad Australijos dirbančiųjų pragyvenimo lygis, (tais laikais bent 90% Australijos darbininkų darbo žemės ūkyje) nuo to nenusmuktų. Tam tikslui Teismas nustatė "basic wage" (tada du svarai ir du šilingai savaitėje), su kuria, Teismo žodžiais, penkių asmenų šeima galėtų žmoniškai gyventi civilizuotoje bendruomenėje. Pagal šią gana abstraktų principą Arb. T. "basic wage" nustatinėjo iki 1913 metų, kada buvo nutarta algos nustatymui naudotis, taip vadinama, "A series index", atseit, oficialaus statistikos biuro paruošiamą vidutiniškų kainų lentelę, į kurią įėjo rūbų, maisto, buto nuomos ir kiti pragyvenimo kaštai.

Taigi, iki to laiko, "basic wage" buvo nustatoma pagal darbininko, jo žmonos ir trijų vaikų pragyvenimo minimumą. Tačiau 1920 metais Arb. T. "basic wage" nustatymui pradėjo vadovautis dar vienu šaltiniu principu, būtent, tautos ūkio pajėgumu. 1920 metais ekspertai nustatė, kad 5 asmenų šeimos civilizuotam pragyvenimui reikia maždaug penkių su puse svaro savaitėje, nors "basic wage" tuo metu tebuvo keturi svarai. Tačiau, nežiūrint to, Arb. T. atsisakė pakelti "b. w.", motyvuodamas, kad tai būtų nesveika

Europietišku Portfelijų Dirbtuvė
V. SAUDARGAS
179 Green Pt. Rd., Como, N. S. W.
Portfelijų kainos pradėdant 35/0

spaudos būklė. Nutarta kaip galima daugiau užsiprenumeruoti lietuviškų laikraščių ir pirkti knygų. Valdyba išskėlė reikalą galimai iškilmingiau atšvęsti Jaunimo Globėjo šv. Kazimiero šventę, Lapkričio mėn. numatyta suruošti iškilmingą mirusių atkūrinėjimą. Be to nutarta veikimą pajauvinti visa eile minėjimų, iškilmių ir gegužinių.

Po oficialiosios dalies šeiminkai visus pavaišino kavute ir prie stalo buvo linksmi padainuota.

Ateitininkų Federacijos Vyriausios Valdybos įgaliotinis visai Australijai yra kun. Dr. P. Jatulis (Archbishop's House, West Terrace, Adelaide, S.A.).

Dabartinę atkūrinėjimą Adelaidės skyriaus valdybą sudaro: B. Plokštis — pirmininkas, išdinkinink — M. Gavėnienė ir sekretorius — A. Kubilius (Adresas: 11 Roper Str., Adelaide).

PROCESIJA

Sekmadienį (8.17) australai katalikai suruošė švč. Marijos garbei iškilmingą eiseną Kunigų Seminarijos soduose. Iš 8.000 eisenoje dalyvavusių katalikų, nors ir neorganizuotai žygiavo nemažas skaičius ir lietuvių.

bendram krašto ūkiui, o jo pakrikimas pakenktų ir pačiai darbininkijai. Tokiu būdu, nuo 1920 metų "basic wage" nustatyme lėmė du motyvai: pragyvenimo kaštai ir bendras ūkio pajėgumas. Šitas dvilytis motyvas algos nustatyme galioja ir iki šios dienos.

Nors 1922 metų algos nustatyme buvo įvesta kita svarbi procedūra. Būtent, pragyvenimo kaštai buvo tikrinami kas trys mėnesiai ir alga priderinama prie gautų rezultatų. Tuo būdu, kylant kainoms, automatiškai kilo ir alga. Pokariniam infliaciniam periode šitas algų kilimas Australijoje buvo ypatingai ryškus, kas matosi iš čia pakuotos lentelės:

METAIS	"BASIC WAGE"
1939	£4/2/-
1942	£4/5/-
1945	£4/19/-
1946	£5/8/-
1948	£6/2/-
1949	£6/12/-
1950	£8/5/-
1951	£10/7/-
1952	£11/4/-

Šita "basic wage" yra nustatyta kaip minimali savaitinė vyro alga. Iki II pasaulinio karo Arb. T. nebuvo nustatęs griežtos algos moterims, bet nustatydavo, kokia dalis vyro algos turi būti mokama moterims darbininkėms. Apytikriai toji proporcija sudarydavo maždaug 54% "basic wage". Tačiau karo metu vyriausybė norėdama paskatinti moteris dirbti karo pramonėje, joms nustatė 75% vyro algos. Karui pasibaigus, moterų algos vėl sumažėjo, tačiau 1950 metais Teismas moterų atlyginimo proporciją vėl nustatė 75%.

Čia ligi šiol buvo kalbama tikta apie "basic wage" — pagrindinę algą, tačiau daugumas dirbančiųjų uždirba daugiau, o jų faktiškas — didesnis atlyginimas taip pat yra teisiškai apsaugotas. Daugumoje pramonės ir ūkio šakų dirbantieji atlyginimus gauna pagal taip vadinamus "awards" (pažodžiui verčiant: "sprendimai"). Šitie "awards" gali atsirasti maždaug trim būdais.

Paprastiausias "award" sudarymo būdas yra tiesioginis susitarimas tarp darbdavių ir darbininkų, kokioje nors pramonės šakoje. Susitarimas, žinoma, nėra tarp individualių darbininkų ir (Nukelta į 8 psl.)

Redaguoja V. Čepiauskas

MUSŲ PASIDIDŽIAVIMAS

Priploti prie kasdienybės, darbo ir rūpesčių dažnai jau nepajėgiame pakelti galvos aukštin. Ne tik kad patys ko nors kilnesnio nenuveikiame, bet ir aplink save apsidairyti nebeužtenka laiko. O vis dėlto nepilnų metų bėgyje Adelaidės "Lietuvoje" daug kas mums mielo atsitiko.

Praeitų metų sporto sezono mūsų krepšininkai išsikovojo Pietų Australijos ir visos Australijos lietuvių krepšinininkų titulą. Rašytojas Pulgis Andriūšis su savo "Sudiev, kvietkeliu" skaisčiai sužibėjo viso pasaulio lietuvių rašytojų tarpe. Tautietis Jurgis Purvinas laimėjo Adelaidės "The News" suruoštą anglų kalbos vertimų konkursą. Aldona Snarskytė jau antrieji metai išsikovoja Pietų Australijos

jos stalo teniso meistrės titulą. Apie pastarąjį norėdama kiek plačiau AL skaitytojams pateikti žinių, vieną popietį vėl ją aplankiau. Su moterišku kuklumu ji papasakojo savo šio sezono nueitą sporto kelį.

Šių metų birželio 25 d. baigėsi Adelaidės miesto stalo teniso moterų klasės pirmenybės. Čia laimėjau mišraus dvejeta, moterų dvejeta ir individualinių rungtynių nugalėtojos titulą. Rugpjūčio 14 d. baigėsi visos Pietų Australijos stalo teniso moterų klasės pirmenybės. Savo praeitų metų titulą, be didelio vargo pasilaikiau, baigmėje sukovodama prieš garsią Australijos stalo tenisistę Mrs. F. White, santykiu 21:14 ir 21:13. Turbūt pasėkoje šito esu paskirta Pietų Australijos stalo teniso moterų rinktinės kapitone. Ši rinktinė yra sudaryta iš 160 Pietų Australijos stalo teniso komandų. Su savo rinktine š. m. rugsėjo 5 d. išvykstu į Mt. Gambier, ten turėsime parodomąsias rungtynes. Rugsėjo 6 d. keliaujame Tasmanijon, kur nuo rugsėjo 8 iki 12 dienos Hobarte turėsime visos Australijos moterų klasės pirmenybes. Ten atstovausiu Pietų Australiją ir individualinėse rungtyne, dėl visos Australijos stalo teniso čempionės taurės. Rugpjūčio 16 d. per Adelaidės radijo stotį 5DN turėjau penkiolikos minučių pasikalbėjimą (reportažą). Tarp sportinių klausimų čia turėjau progos priminti, kad esu lietuvaite, — baigė savo pasikalbėjimą p-lė Aldona Snarskytė.

Nuo savęs noriu pridurti, kad skaisčiau sporto žurnale "Sports Novels" ilgą straipsnį, pavadintą "Nauja stalo teniso žvaigždė kylanti Pietuose". Mr. Gordon Birch aprašo visą Aldonos asmeninę ir sportinę biografiją ir iliustravo

ruoja net trimis jos nuotraukomis. Mums, lietuviams, belieka tik prisijungti su linkėjimais, stipriai paspausti jai ranką ir pasakyti:

Laikykis, mūsų Aldona!

V. Č.

KREPŠINIS

Vytis—Tauras 51:33 (1952.VIII.7)

Jau trečią kartą šiame sezono Tauras nepajėgė palaužti Pietų Australijos meistrės. Nors Merūnas, Alkevičius ir Armonas neleido vytičiams per daug laisvai jaustis aikštėje, bet prieš tokius krepšinio "vilkus", kaip Ignatavičius, Gasiūnas, Urnevičius ir Jaciunskas, teko kapituliuoti. Taškus pelnė: Vytis: Ignatavičius su Gasiūnu po 13, Jaciunskas 10, Urnevičius 9 ir Pyragius 6. Tauras: Alkevičius 10, Merūnas 8, Armonas 6, Petkūnas 5, Šliužas ir Čiplys po 2.

Vytis — O. B. I. 38:29 (1952.VIII.14)

Rungtynės ejo visą laiką apylygiai. Šį kartą Vytis neparodė savo pilno pajėgumo, nes prieš silpnesnę sąstatę išėjusią OBI komandą galėjo pasiekti geresnį rezultatą. Taškus pelnė: Gasiūnas ir Urnevičius po 10, Jaciunskis 7, Ignatavičius 5, Kitas ir Gurskis po 3. Tauras — Venta 37:20 (1952.VIII.14)

Šį kartą Tauras sužaidė bene geriausiai per visą savo amžių. Teisėjų pripažinta pavyzdgingiausia to vakaro komanda. Tai buvo pasigėrėtinai darnus penketuko žaidimas. Taškus uelnė: Merūnas 16, Armonas 8, Šliužas ir Alkevičius po 4, Petkūnas 3 ir Sidabras 2.

Tauras — Estonia (1952.VIII.19)

Tauras visą laiką vedė, pradžioje net 11:3. Antrame puslaikyje estai buvo mūsiškius prisiviję, bet į pabaigą apsilpo ir pergalei pelnytai atiteko Taurui. Tenka pastebėti, kad Tauras silpnai pradėjęs turnyrą stovėjo net šeštoje vietoje, dabar iškilio į ketvirtą ir turi galimybių patekti į pusfinalines rungtynes. Taškus pelnė: Merūnas 21, Armonas 7, Alkevičius 6, Petkūnas, Langevičius ir Sidabras po 2.

Vytis "B" — A. L. S. "B" 36:25

(1952.VIII.4)

Mūsų jauniai B klasėje laimėjo prieš pirmąją tokia pat latvių komandą. Taškus pelnė: Visockis 17, Petruška 7, Rimas Ignatavičius, Snarskis ir Geruckas po 4.

Vytis "B" — P. A. R. C. 24:23

(1952.VIII.11)

Taškus pelnė: Mikolainis 5, Visockis ir Petruška po 4, R. Ignatavičius, Snarskis ir Geruckas po 3.

Du Vyties geriausi krepšininkai, Algis Ignatavičius ir Kęstutis Jaciunskas yra išrinkti į reprezentacinę Pietų Australijos krepšinio rinktinę, kuri sekančią mėnesį išvyksta į Melbourną dalyvauti visos Australijos šių metų krepšinio pirmenybėse. Linkime jiems sėkmės.

Krepšinio žaidynių lentelė (pabaiga) Rugp. 28 Vytis — Venta 7:30 val.

(Nukelta į 8 psl.)

SYKES FURNITURE STORE

Taupyk svarus
pirkdamas
pas mus

334 Port Road, Hindmarsh

NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
VISOKIARIOPAI PADEDAMA!

Baldai, kilimai
linoleumas
ir kita

English Section

Wolfram in Australia

(Continued)

The mine is an open-cut in a hollow of the hills, with the sea for its eastern boundary. In and round that hollow three million tons of ore reserves have been proved by diamond drilling. There is probably a lot more still unproved. So far, for instance, ore has only been checked down to sea level. How much deeper it goes no one knows, or cares, at present, while there is 17 years of proved life for K. I. S.

It is highly mechanised mine, with power-shovels, and six-ton lorries dragging away ore and overburden (an average at present of a ton of overburden for each ton of ore) from six levels. The drop is 200 feet from the top benches to sea level.

With mechanisation, 26 men work the six benches of the mine at one shift a day. Their lorries feed crude ore into a hopper. It would be tedious here to enumerate each step by which lumps of ore as big as medicine balls are cracked, broken down, shaken into ever smaller lumps, until at last they are reduced to a sand. It needs only four men to handle the integrated machinery that accomplishes this.

But it takes five men on each of four shifts a day, using magnetic, flotation, and other treatments to separate the sharp yellow-grey sand which is the pure scheelite from the vast elements.

K. I. S. claims 80 per cent. recovery, which is nice milling. That means that, in spite of every cunning recovery device in the mill, 20 per cent. of concentrate blows out to sea or is dammed for later treatment. But even without that 20 per cent., K. I. S. production figures jumped from £458,000 in 1950 to £1,750,000 in 1951. And its director have signed a seven-year agreement with the British and United States Governments at a figure that is too good to be told to you and me.

Frogmore, N. S. W., is a very different kettle of tungsten, and the best approach to the local saga is via the nearby Rye Park show.

Two brothers, Lyn and Jack Edger-ton, and their friend, Hugh Trestrail, about mid-1951 were working their small tin mine in this district when heavy rains flooded them out. Rather than waste time, they decided to fossick round at Rye Park, where there had been some small-time wolfram mining in the past. They found odd specimens of stone along the creek there, which they took along to the Bureau of Mineral Resources in Canberra to ask the kind gentlemen there to put them under an ultra-violet lamp. Wolfram and scheelite fluoresce readily under such a lamp — and these stones looked pretty good.

The three brothers went ahead, drove a hole into the side of the creek-bed, erected a Heath Robinson crusher, washed the dust very much as a goldminer washes, and used a magnet from an old car generator to extract the iron impurities from the dried powder. They found that the three of them could win about 50lb. of concentrate in two days — £50 worth between the three of them was a couple of jumps ahead of the basic wage.

Eventually they took their samples and their story to Clarence H. Donaldson, formerly exploratory engineer to Zinc Corporation, but now the engineer of Tungsten Consolidated. Donaldson liked the samples, and judged the three men to be genuine, so he took a car and went to Rye Park to see for himself.

Donaldson found two-foot seams on

the lease carrying eight per cent. wolfram, with an average of two per cent. for the 35 foot thickness so far proved. He knows that the ore continues for a width of 50 feet — how much farther it extends has yet to be proved by drilling. Rye Park, on the face of it, seemed to be far wealthier than Tungsten Consolidated's original lease at Frogmore, where the company claims that it has £5,000,000 worth of probable and possible ore reserves, both wolfram and scheelite.

Upshot was that the company signed a 12-month option on Rye Park for £100,000. But the partners have only sighted an actual £1000 so far, against royalties which the company may owe them while it is prospecting and testing the lease. The company must pay them £5 for every ton of ore it mines up to 2 per cent. WO3. Anything over 2 per cent. is halved between the company and the partners.

Frogmore itself, situated in green and pleasant pastoral land 18 miles from the Boorowa railhead, a well-known wolfram and scheelite area, has been mind on and off for half a century, and concentrates already taken from it, at today's prices, would be worth over £1,000,000. The Bureau of Mineral Resources reports that the 19,200 tons of ore taken from it up to 1949 averaged 1.76 per cent. WO3.

Tungsten Consolidated already had a fairly full plate with Frogmore. Its staff on the spot has pulled down and burnt the old poppet head above the main shaft, and is erecting a new one and preparing to get down to business.

In the Northern Territory the move to wolfram and scheelite fields went on steadily all last year. Eight or nine months ago every train to Alice-Springs, every plane from Queensland and South Australia brought in prospectors for the fields at Hatches Creek Wauchope, Mosquito Creek, Mt. Doreen, and Pine Creek.

Stories of rich wolfram finds had been drifting out of the Territory since 1950. Most of the stories were about freak finds. Even today one Hatches Creek mine which experts think may be as good as King Island has done on preliminary development work. But the experts know that its ore "lives" at depth, that there are whole acres of it, and that sample tests have proved that there is, maybe, a million pounds under the crust. It's simply a matter of getting it all out, which may not be not so simple.

The freak finds caused the midyear rush through the Centre. Miners were reported to be making fortunes with a pick and shovel and an ore-bag. There were no stories about the dozens who slaved away for weeks and sometimes more enough for a grubstake, sometimes not. Every train arriving at Alice Springs during the winter had its percentage of miners, prospectors, bagmen, adventurers and straight comen. Only three years ago the police station at Hatches Creek was closed down because all except a handful of miners had left the field. The digging had been to hard for a price that was too low.

Then, suddenly, the police announced that its station would be reopened. The Supervisor of Education went out to say whether a school was needed and to inspect suitable buildings. Taxi men burnt up the bitumen between Alice Springs and the Hatches turn-off. Grocery trucks ran out from Alice Springs stores. The Mines Branch was pestered with callers and longdistance telephoners. One man, speaking from Adelaide, said he would be prepared

to come if the Director of Mines could guarantee him £100 a week. The population, had dwindled to eight or maybe a dozen, was on the move up again. Today there are 160 people at Hatches Creek, 30 at Mosquito Creek. Some of them live in fair houses, some in tents, some in shacks, some in humpies, and some in the open.

Only one factor caused that: the price. Mines Branch records show that wolfram has been available at Hatches Creek, Pine Creek, and Mt. Ooreen for about 50 years. Wolfram Hill, at Pine Creek, is marked on maps printed in 1936. Two men took £2000 worth out of Wolfram Hill in a few months two years ago and then sold their lease to a company.

Like many other mines in the Territory, Wolfram Hill has been alternately worked and abandoned many times while international political winds blew hot and cold. World disarmament would probably have the same effect again — Hatches Creek and the other wolfram centres would go back to the crows and the goats. But there seems no immediate likelihood of that — so the Territory's two weekly newspapers carry dozens of advertisements by miners applying for mineral leases.

Some of the freak finds have been just that. James Richards, a Darwin builder, has a contract to build a new school in Alice Springs. While his men were excavating for foundations on the Memorial Reserve they cut through a thick wolfram reef about 200 yards from the post office. One story was that the wolfram had been dumped there years ago during one of the periods of slump, but this was discounted by Richards. "It was a reef, all right, starting at five feet, going down he said. To protect his own interests and those of the Government, Richards immediately took out a Miner's Right and staked a claim over the school area. He didn't want any excavations dug voluntarily for him by enthusiastic bagmen.

Dozens of people abandoned Tennant Creek goldfield for Hatches Creek, Wauchope, Mt. Doreen, and (Continued on the page 7)

Visada pasirošę sąžiningai patarnauti
TAXI — SUNKVEŽIMIAI
(Taxi-trucks)
Kviesti tel. FA 1805 (visą parą)

J. Kernick

L I M I T E D
176-180 PORT ROAD,
HINDMARSH, S. A.

VYRIŠKI IR MOTERIŠKI
RUBAI, SIUVYKLA PO-
NIOMS IR PONAMS
UŽUOLAI DOS ir UŽVAL-
KALAI, ĮVAIRIAUSIOS
MEDŽIAGOS
LINOLEUMAI IR KILI-
MAI, NAMŲ APYVOKOS
REIKMENYS, PUOŠME-
NYS

Naudokitės mūsų LAY-BY
— tikrai 1 šilingas depozito
1 svare

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....
Free Correspondence Lessons
Free Radio Lessons
Surname Christian Name.....
Address
State
My native language is -

Kilkos iš Rygos. Įvairiausių rū-
šių silkės. Šprotai. Rauginti ko-
pūstai. Salami. Šoninė. Marinuo-
ti agurkai. Šviežia ruginė duona.
Ir kita.

D. Leoni

80 Gouger Street,
(Prie pat miesto turgavietės)
SUSIKALBAMA DAUGUMA
EUROPOS KALBŲ!

EUROPIETISKO MAISTO ADELAIDĖJE NETRUKSTA!

Megaw & Hogg

127 King William Street
Adelaide (prieš Town Hall)

Naujieji australai šiuo yra maloniai kviečiami apžiūrėti platų pasirinkimą įvairiausių vartotų baldų. Lovos, spintos, foteliai ir sofos, virtuvės baldai, kilimai, matracai...

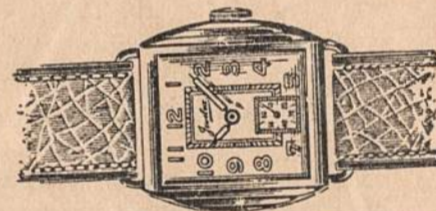
ATDARA ŠESTADIENIAIS NUO 9 iki 11.30 RYTO

Vintage Cellars Ltd.

187 GAWLER PLACE, ADELAIDE, Tel. C 730

Australiški, elzasiški, vokiški, ispaniški, prancūziški vynai
Įvairiausi likeriai ir degtinės.
Tie, kurie iš tikrųjų mėgsta
TAURIUS GERIMUS

pas mus ras geriausius ir seniaus us vynus iš viso pasaulio!

JUVELYRAS IR LAIKRO-
DININKAS

AUKŠČIAUSIA KOKYBĖ
ir
MALONUS PATARNA-
VIMAS

H. G. Dall

Centrinio Turgaus Arkado-
je Nr. 15
Adelaide

Modernūs miegamojo, valgomio ir virtuvės baldų komplektai*
Pavienės kėdės, tualetiniai stalėliai, lovos, matracai, kilimai, lino-
leumai * Apsilankykite — įsitikinsite * Visi baldai atnaujinti *
LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS.

HARRY E. COLES

Second - Hand Dealer, 43-45 Gouger Street, Adelaide

Mes sveikiname Jus atvykusius į šitą kraštą ir tikime, kad visi tap-
site laimingais australais!

A. FREEMAN & SON

160 Unley Road, U N L E Y, South Australia

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RUBŲ SPECIALISTAI

Visa eilė naujųjų australų klientų yra patenkinti mūsų patarnavi-
mais, nes būdami priemiestyje, mokame žemą nuomą ir galime pa-
siūlyti aukštesnės kokybės prekes už žemesnę kainą.

PIRKITE TIK PAS TUOS, KURIE SKELBIASI
"AUSTRALIJOS LIETUVYJE"

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger St., Adelaide, Tel. C 1785

Mes turime virš 100 vartotų motociklų pasirinkimui. Taip pat atstovaujame visas motociklų firmas naujiems modeliams. Mes jums sutvarkome visus formalumus ir parduodame lengvomis išsimokėjimo sąlygomis. Mūsų "after sales service" (motociklo mechaninė priežiūra po pardavimo) yra geriausia Adelaidėje!

PAS LOFFLERĮ PIRKTI APSIMOKA!

(Continued from the page 6)

Mosquito Creek wolfram and scheelite fields. Just how many people did leave is not accurately known, but most of them were goldminers. They gave gold away when the Administration announced a stiff increase in charges for crushing their gold ore at the battery. But Tennant Creek didn't suffer as much as might have: Hatches, Wauchope, and Mosquito Creek were all still within trading distance, and Mosquito Creek miners were even carting their water from The Tennant, 70 miles away. There were plenty who left their wives and families in Tennant Creek while they wandered as far afield as Mt. Doreen on the road to The Granites and came back on weekly or monthly visits.

Economic necessity, which forced many of these men off gold and on to wolfram, also played a big part in the affairs of some gold-mining companies. By calling 3d and perhaps 6d on gold shares which had almost gone out backwards, a number of companies were able to acquire wolfram and scheelite leases which immediately recouped their shareholders' investment. There was much speculation on the Adelaide Stock Exchange, and a few people had their fingers burnt, but there were plenty who made a packet. One company's shares which had been quoted at 3d and 5d on gold touched 5/ on wolfram, without any wolfram having been mined or sold.

Average WO3 content of all wolfram being mined at Hatches Creek is about 5 per cent. Some of it is as high as 8 per cent., but there is a lot of 2 and 3 per cent. stuff. It costs the miner £2.10. to get his ore through a privately operated battery, about £15

a ton to cart his concentrates to the railhead at Alice Springs, and then there is rail freight to Adelaide. But a ton of concentrates is worth about £2000 so he is not worried about overhead.

The most recent of all Territory fields is Mosquito Creek, where Al McDonald, a former Tennant Creek goldminer, reopened a scheelite show for Falcon Gold Mines. This had been worked and abandoned many years ago. Experts were sceptical about Mosquito Creek at first — and may still be — believing that it may not "live" at depth and that lack of water may drive the miners off. But McDonald was last reported at 80 feet in good countinuing values, and he had found water nearby.

Since the industry got on its feet again about £200,000 worth of wolfram has been won in the Territory. That's little enough when spread over a number of companies and many private miners. But it's worth remembering that most of the companies have not yet come into production. When they do, figures will climb steeply. Mining experts believe that if the price holds it will not be long before the value of wolfram production in the Territory will exceed that of gold — about £600,000 in the last 12 months.

Farther west, in rough hills about 125 miles south of Marble Bar, Australia's largest area of tungsten deposits may exist. Hundreds of aborigines have been prospecting for wolfram and scheelite under the direction of Don McLeod, well known in Western Australia for his work for aboriginal welfare. McLeod and his helpers have found what they think are three most promising fields, the best of which is out of Marble Bar. Aborigines have built more than 60 miles of new road so that vehicles can get into the area. This particular field is rich in both wolfram and scheelite, which occur together.

The finds have been made at night time by men using a portable ultra-violet lamp. When ultra-violet light shines on certain minerals it makes them glow. The prospectors go across country, and whenever the ultra-violet light causes a gleam on the ground, specimens are taken and placed in paper bags, which note the exact spot where the specimens came from. After the specimens have been crushed and tested, the prospectors know where their best bets are.

Using this odd method of prospecting, West Australian aborigines have got on to deposits which are already fourth in Australian tungsten production. Five hundred of them have formed a co-operative under McLeod and by Christmas had grossed £50,000 from their claims. The ore is being dug and crushed by hand, and the heavier crystals separated by "yanding" which is a combination of dry blowing

and dry washing. When modern recovery methods are used, production should bump up.

McLeod doesn't pay all of the profits to the natives; he buys drills and other mining equipment, feeds and clothes them, and banks the rest on their behalf. The Native Affairs Department in Perth made detailed inquiries into this unusual co-operative scheme and was satisfied with the deal the natives are getting.

Such, at the moment, is an outline of Australia's surprising tungsten story. It could be a story for you — since there might be wolfram in your backyard. It has been found in every Australian State, although the finds so far in South Australia have not been important. There is only one certain rule: wolfram is never found except in association with granite.

(The End)

DAGENS NYHETER ON THE BALTIC SITUATION

The early part of September Dagens Nyheter (Stockholm) carried a series of interesting articles on conditions in the Baltic States — Estonia, Latvia and Lithuania. They told of the attempts to Russianize and collectivize the people, commenting that, "no longer does Moscow endeavor to keep up a pretense of respecting the national characterizations of the people who have been forced to live within the borders of the Soviet Union." Editorially it commented —

"The openly declared goal of Communist policy today is to stamp out all special characteristics of subjugated peoples through branding any evidence thereof criminal "nationalistic deviation" from the straight and narrow path of orthodox Stalinism. The stronger a people's consciousness of its own history and traditional culture, the higher consequently is the degree of ruthlessness with which it will be oppressed, and the larger its share of suffering in being forced to conform.

"Readers have not only been shown a picture of oppression and poverty, of human beings living in constant fear of police and informers — they have also learned that the continued physical existence of the peoples of the Baltic States is itself in grave danger. At first, the occasional mass deportations affected primarily intellectuals and people whose political persuasion was displeasing to the Russians. More recently, deportations have been on a larger scale, amounting in the last few years to out-and-out denationalization; Estonians and Latvians have been deported for no other reason than being Baltic by birth, and have been replaced by Russians, Mongolians and others hailing from the interior of the Soviet Union.

"All key positions in the former Baltic Republics are now filled by Russians. "It is not only that the hour has passed for collaborationists, opportunists, and confused idealists. The dyed-in-the-wool Communists of Baltic ancestry have also had to learn that even an accomplished traitor should never reckon with any gratitude from Moscow. One by one, these "pioneers" have disappeared from the scene, to learn elsewhere the full consequent of having fallen from disgrace."

Dagens Nyheter further adds that there can be no doubt of the overwhelming majority of the Baltic peoples fearing and hating their Communist regime. "The spiritual freedom and relative prosperity of the time of independence are still well remembered. This applies of course primarily to those of adult age, but also among students in college and schools does this tendency to nationalism and opposition against the regime still persist."

Ar jau pratęsęte
AUSTRALIJOS LIETUVIO
prenumeratą II pusmečiui?

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

RADIO PROGRAMME
"FOR NEW AUSTRALIANS"
(Lessons 27-52)

BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION

6th September, 1952.

Mary, John and Paul are going fishing and Paul practises "do" and "don't".

JOHN: Paul! Put your overcoat on—you'll want it. It's cold. Where is it?

PAUL: I don't know. Will you look behind the door, John? Is it there?

JOHN: Yes, here it is.

PAUL: Thanks. I don't know where my fishing rod is!

JOHN: For heaven's sake don't look for that now. I have three fishing rods in the car. You can have one.

PAUL: That's lucky! Does Mary like fishing?

JOHN: Yes, but she never catches a fish!

MARY: Oh, yes I do!

PAUL: Do you? Where are you, Mary?

MARY: Sitting in the lounge.

Saturday, 13th September, 1952.

Lesson No. 37

To-day, Paul learns to use "enough" and "the same" and "different".

MARY: I'm going to make some sandwiches for afternoon tea, John, and I haven't enough butter.

PAUL: Here is a little butter on this plate.

MARY: Yes, but it's not enough. There's very little butter there. There is only enough for one piece of bread. Will you go to the shop, John, and buy a pound of butter for me?

PAUL: I'll go to the shop, Mary. I must buy a packet of cigarettes too, so I can buy the butter.

MARY: Thanks, Paul. You can buy the butter at the same time as the cigarettes.

PAUL: Same? At the same time?

MARY: Same is "not different", Paul. If you buy the butter today and the cigarettes tomorrow, you are buying them at different times and on different days. But if you buy the butter and the cigarettes now, you are buying them at the same time and on the same day.

This is only a small part of the Radio Lesson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to the Department of Education in the State where you live. The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English lessons.

You may also get information about Continuation Classes and Correspondence Lessons from the Department of Education.

If you listen to a Metropolitan Station, you will hear this broadcast every Saturday at 1.45 p. m. (South Australian Stations at 1.15 p. m.). Country and 6WN Perth broadcast the programme at 7.15 a. m.

Other programmes are broadcast as follows:

Easy Lessons (1-26) Saturday 12.45 p. m. (S. A. 12.15 p. m., W. A. 7 a. m.)

Harder Lessons Sunday 7.45 a. m. (S. A. 7.15 a. m., W. A. 7.45 a. m.)

RADIJO PROGRAMA
NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
(27-52 pamokos)

TRANSLIUOJAMA AUSTRALIJOS
TRANSLIACIJŲ KOMISIJOS

Šeštadienis, 1952 m. rugšęjo 6 d.

Marytę, Jonas ir Povilas eina meškerioti ir Pavilas praktikuojasi vartojimą žodžių "do" ir "don't".

JONAS: Povilai! Apsivilk patalą — jis bus tau reikalingas. Šalta. Kur jis yra?

POVILAS: Aš nežinau. Pažiūręk anapus durų, Jonai. Ar jis ten?

JONAS: Taip, jis čia.

POVILAS: Ačiū. Aš nežinau, kur yra mano meškerė!

JONAS: Dėl Dievo meilės neieškok jos dabar. Mano mašinoj yra trys meškerės. Tu gali vieną paimti.

POVILAS: Tai puiku! Ar Marytę mėgsta meškerioti?

JONAS: Taip, bet ji niekad žuvies nepagauna.

MARYTĘ: O, taip, aš meškerioju!

POVILAS: Ar taip? Kur tu esi, Marytę?

MARYTĘ: Sėdžiu priekambaryje.

Šeštadienis, 1952 m. rugšęjo 13 d.

Šiandieną Povilas mokosi kaip vartoti "enough", "the same" ir "different".

MARYTĘ: Aš einu padaryti keletą buterbrodų pavakariams, Jonai, bet neturiu pakankamai sviesto.

POVILAS: Čia dar truputis sviesto ant šios lęškstės.

MARYTĘ: Taip, bet jo nepakanka. Ten sviesto labai mažai. Jo ten yra vos vienas duonos gabali. Ar negalėtum nueiti, Jonai, į krautuvejį ir nupirkti man svara sviesto?

POVILAS: Aš einu į krautuvejį, Marytę. Aš turiu taip pat nusipirkti pokelį cigarečių, taigi, galiu nupirkti ir sviesto.

MARYTĘ: Ačiū, Povilai. Tu gali nupirkti sviesto tuo pat laiku kaip ir cigaretes.

POVILAS: Tuo pat? Tuo pat laiku?

MARYTĘ: Tuo pat reiškia ne skirtingu, Povilai. Jeigu tu perki sviestą šiandien, o cigaretes rytoj, tai tu perki juos skirtingu laiku ir skirtingomis dienomis. Bet jeigu tu perki sviestą ir cigaretes dabar, tai tu perki juos tuo pat laiku ir tą pat dieną.

Tai tik maža radijo pamokos dalis. Jūs matote, kad tai lengvas ir įdomus būdas mokytis anglų kalbą.

Jūs galite gauti Radijo Knygelę paštu kiekvieną mėnesį parašę laišką (laisko forma atspausdinta) Švietimo Departamentui tos valstybės, kurioje jūs gyvenate. Radijo knygelę siunčiama nemokamai ir joje telpa radijo transliacijų programa anglų kalbos pamokų pavidale.

Jūs taip pat galite gauti iš Švietimo Departamento informacijas apie anglų kalbos klases ir korespondencines pamokas.

Jeigu jūs klasysite Metropolitijos radijo stotį jūs girdėsite transliaciją kiekvieną šeštadienį 13.45 val. (Pietų Australijos stotys 13.15 val.). Krašto stotys ir 6WN Perth transliuoja šią programą 7.15 val. ryte.

Kitos programos transliuojamos tokiu laiku:

Lengvos pamokos (1-26) šeštadienį 12.45 val. (S. A. 12.15 val., W. A. 7 v. ryte).

Sunkesnės pamokos: sekmadienį 7.45 ryte (S. A. 7.15 val. ir W. A. 7.45 val. ryte).

MODERN Furnishers

125 Gouger Street, Adelaide
(Priešais Osborn Hall)
Europietiškos sofos arba pilni 3 gab. komplektai gaminami pagal jūsų užsakymą.
PRIEINAMOS KAINOS
IŠSIMOKĖJIMAS

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPA
geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS
Nekilnojamojų turtų pardavimo agentai. Sąžiningas pataravimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:
Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)
Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

Torch Dry Cleaners

EUROPIETIŠKO STILIAUS VALYTOJAI!

PRIĖMIMO PUNKTAI:

17 Pirie St., Adelaide, Magill Rd., Glen Osmond Rd., Unley Rd. ir kitur.

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS
— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ
Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co Limited

The Big Store ■ Rundle St. ■ Adelaide

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad mūsų mylimas gimnaitis

PETRAS ŽEKONIS, 44 metų amžiaus, tragiškai žuvo 1952 m. rugpjūčio 11 d. Palaidotas Cheltenham katalikų kapinėse, Adelaidėje, rugpjūčio 13 dieną.

Nuliūdę
Navakų ir Gavelių šeimos

AŲA

PETRUI ŽEKONIUI tragiškai mirus, jo broliui J. Beleckui, giminėms, draugams ir pažįstamiems gilią užuojautą reiškia

Stasys Čibiras

AŲA

PETRUI ŽEKONIUI tragiškai mirus, jo broliui J. Beleckui, giminėms, draugams ir pažįstamiems gilią užuojautą reiškia

A. L. S. S. Adelaidės skyrus

Staigiai ir netikėtai mirus mūsų brangiam rėmėjui

AŲA

PETRUI ŽEKONIUI p. p. Gavelių ir Navakų šeimoms reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Moterų Sekcija

AŲA

ANICETAJ PADGURSKIENEI tragiškai žuvus, jos vyrui L. Padgurskiui ir vaikučiams nuširdžiai užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Ona ir Petras Rojai,
Algirdas Arelis su šeima
Jūratė Arelytė ir
Vytautas Arelis

Paiškomas **ANTANAS MARAZAS**, gim. Marijampolės aps., Skriaudonio kaime. Paiškio teta Aldona Ramonis (Menkevičiūtė), 3620 So. Parcell ave., Chicago 9, Ill., U. S. A.

(SPORTAS... — iš 5 psl.)

Rugp. 28 Tauras — OBI 8.30 val.
Rugs. 4 Vytis — Estonia 8.30 val.
Rugs. 11 Tauras — Macs. 7.30 val.
Rugs. 11 Vytis — A. L. S. 9.30 val.

FUTBOLAS

Vytis — Lion 4:2 (1952.VIII.2)
Mūsų futbolininkai savo aikštėje nugalėjo Lion (ukrainiečius). Jau pirmoje minutėje centro puolėjas Sabaliauskas įkerta labai gražų įvartį, tuo pakeldamas žaidėjų nuotaiką. Apie 15 minučių eina permainingos rungtynės tik po to ukrainiečiai išlygina ir pradeda daugiau spausti mūsų vartus. Tačiau Armonas iš dešinio krašto šauna į vartus ir vėl mūsų išlygina veda.

Antrame puslaikyje mūsų Langevičius įmuša baudą ir prideda dar vieną įvartį. Tik prieš pat pabaigą ukrainiečiams pavyksta vienu įvartiu sušvelninti pasekmę ir baigmė 4:2 mūsų naudai. Gal rungtynės būtų laimėtos ir didesniu rezultatu, jeigu rungtynių metu nebūtų buvę mūsų žaidėjų tarpe bereikalingų kalbų ir ginčų. Toks žaidėjų elgesys nervuoja pačius žaidėjus ir žiūrovus. Žiūrovai susirenka ne pasiklausyti, bet pasižiūrėti rungtynių.

Įvartius pelnė: Langevičius 2, Sabaliauskas ir Armonas po 1.

— Nuo rugpjūčio 23 d. į mūsų futbolo komandą Vytis įsijungė atvykęs iš Sydnejaus žymus futbolininkas Vladas Mituzas, o iš Vakarų Australijos dar atvyksta žinomas futbolininkas Zarcinas.

Futbolo žaidynių lentelė (pabaiga)
Rugs. 6 — Vytis — Philips
Rugs. 13 — Vytis — Polonia.

KARALIAUS MINDAUGO INSTITUTO PRANEŠIMAS

K. M. Institutas praneša, kad š. m. rugpjūčio 24 d. 12 val. 45 min., sekmadienį, įvyksta viešųjų paskaitų cikle Instituto numatytoji paskaita:

Lietuvių Liaudies Menas
skaito p. A. Vaičaitis, Instituto sekretorius. Salė — St. John Church prie Victoria Parade, Middle St. kmp. Melbourne, Vic.

Sekančios paskaitos bus:
1. Spalio 12 dieną — kun. Pr. Vaseris. Religinis indiferentizmas — kultūrinė krizė.

2. Lapkričio 9 dieną — Br. Zumeris. — Didieji pasaulio istorijos įvykiai.
3. Lapkričio 26 d. S. Balčiūnas — Tremtinis Lietuvos išlaisvinimo darbe.

Sios paskaitos įvyks taip pat sekmadieniais pirm nurodytu laiku ir toje pačioje salėje.
Melbourne, 1952 m. rugpjūčio 15 d.
Instituto Direktorius P. V. Raulinaitis

PRANEŠIMAS

Sydnejaus apylinkėje gyvenantiems lietuviams pranešame, kad š. m. rugsėjo mėn. 7 d. (sekmadienį) St. Benedict's parapijos patalpose (ten pat, kur buvo minėta Vasario 16-toji) įvyks **TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS**

a) 11.45 val. St. Benedict's bažnyčioje iškilmingos pamaldos, ir
b) 13 val. ten pat salėje iškilmingas minėjimas su paskaita ir turtinga menine dalimi.

Tą pat rugšėjo 7 d. Camperdown parapijos patalpose rengiami šokiai. Pradžią 18 val.

Prašome tautiečius kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba

Ponui J. Kalakauskui-Kalakoniui, už 13 khygų, paaugotų Apylinkės Centrinei Bibliotekai, reiškiamo širdingą lietuvišką ačiū.

ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba

IEŠKO KAMBARIO

Ramus vokietis, studijuojas Adelaidės Universitete, ieško atskiro kambario su pilnu išlaikymu ramioje lietuvių šeimoje.

Kambarys turi būti viename šių rajonų: City, Enfield arba Prospect.

Pasiūlyti: N. Sacharias, 17 Whinham St., Prospect S. A.

Š. m. rugsėjo 13 d. 7 val. vak. S. S. Klubas "Kovas" Estų Klubu namuose Campbell St. 141 (Sydney) rengia **PUIKŲ ŠOKIŲ VAKARĄ.**

Į anksto staliukus galima užsisakyti pas Klubu Valdybos narius.

Visas pelnas skiriamas Sydnejuje įvyksiančioms Australijos lietuvių krepšinio pirmenybėms.

Poniai **KISIELIENEI AGNIETEI** už mano Jungtinių dienų pastangas širdingai dėkoju.

Mr. and Mrs. Šlko 1
Lot 34, Kodre St., St. Albans, Vic.

PRANEŠIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba praneša tautiečių žiniai, kad nuolatinis jos adresas yra šis:

Box 1296L, G. P. O., Adelaide, S. A.
Asmeniškai valdybos narius galima susitikti kiekvieną sekmadienį, po pamaldų Sv. Juozapo bažnyčios salėje. Minėtu laiku ten bus pastatytas Apylinkės Valdybos budėjimo staliukas.
ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

AR JUS TURITE KILIMŲ?

Jei taip, Jūs negalite apsieiti be **HEALING ELEKTRINIO VALYTOJO**
Rašykite: G. Berzzarinš,
15 Castle St., Adelaide, S. A.
nemokamai demonstracijai.
Taip pat
ŠALDYTUVAI, SKALBIMO MASINOS

PRANEŠIMAS

Pranešame, jog jau gauti Lietuvos Pasai, kuriuos galima įsigyti Valdyboje nuo š. m. rugpjūčio 31 dienos. Lietuvos Pasų ir ženkliukų taip pat bus galima gauti rugsėjo 8 dienos minėjimo salėje.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

P-nui POV. LUKOŠIUNUI

už paaugotą vertingas knygas Adelaidės lietuvių knygynui nuširdžiai dėkojame.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

Paiškiau lietuvių Vladą Valadkaitį. Jis pats arba žinantieji apie jį — malonėkit pranešti jo adresą. Mano adresas: Jonas Jurgutis 6622A Des Erables ave., Montreal, P. Q. Canada.

Paiškomi: Vytautas Sukevičius, Tomas Apulskis, Vincas Lindė. Ieško: Julius Gujėnas, Gauting-Muenchen, staatl. Sanatorium, B. I. Zimmer 5, W. Germany.

Aleksas Stonys, Vincas Radavičius, Mykolas Šimkūnas. Ieško: Pranas Vaškys, Gauting-Muenchen, staatl. Sanatorium, D. IV, Zimmer 7, Germany.

KAIP NUSTATOMOS... — iš 5 psl.

"bosų", bet tarp darbo unijų, kurios atstovauja darbininkus, ir darbdavių organizacijų (darbdaviai taip pat yra susiorganizavę į savo organizacijas, kaip pav.: plieno pramonės sąjunga, krautuvinių sąjunga ir pan.). Sakyme, šaltkalvių unija susitaria su plieno pramonės sąjunga, kad šaltkalviai už savo kvalifikaciją turėtų gauti dviem svarais savaitėje daugiau už nekvalifikuotą darbininką. Tada surašomas susitarimas, pagal kurį plieno pramonė sutinkanti šaltkalviams mokėti dviejų svarų "priedą" (angliškai — "margin"). Tokie susitarimai paprastai surašomi terminui: 6 mėnesiams, metams ar dviems. Šitas susitarimas tada būna įregistruojamas Arbitražiniame Teisme ir jis tampa "award", privalomas viso krašto šaltkalviams ir jų samdytojams, visiškai nepriklausomai, ar atskiri individualūs šaltkalviai priklausau juos atstovavusiai unijai ar ne, o už "awarde" nustatytų darbo ir atlyginimo sąlygų nesilaikymą darbdaviai gali būti traukiami teismo atsakomybėn ir gana smarkiai baudžiami.

Tokiai "awardų" sudarymo būdas, be abejoj, yra idealus. Praktikoje jis beveik niekad nepasitaiko, nes darbdaviai retai tesutinka su unijų reikalavimais. Tuo atveju, jeigu susitarimo tiesioginiai pasiekti negalima, einama pas taip vadinamą "Taikos Komisarą" (Conciliation Commissioner). Šitie komisarai yra skiriami vyriausybės kiekvienai pramonės šakai po vieną. Pavyzdžiui,

V. A. KILIKONIO

Privati odos klinika

423 Torrens Rd., Kilkenny

Gydoma visos odos ligos, pagal naujausius Vokietijos Odos Klinikose vartojamus gydymo metodus. Klinika aprūpinta moderniais elektroterapijos aparatais. Visi vaistai gaminami savoje laboratorijoje, pagal vokiškas formules.
Priėmimo valandos: nuo pirm. iki penkt. 10—12, 14—17 ir 19—21 val.
Šeštadienį pagal susitarimą.
Važiuoti Cheltenhamo arba Kilkenny tramvajais iki 23 sustojimo, 5 sekcijos.

KODĖL MOKĖTI BRANGIAU?

Apsilankykite pas mus ir pirkite drabužius, kurie yra beveik nauji ir aukščiausios kokybės, tačiau teikinauoja mažą dalelę naujų rūbų kainos.

Pedler's

3 GOUGER STREET — ADELAIDE — S. A.

STALINISTINĖ RAŠYBA

Maršalas Stalinas, kaip Maskvoje leidžiamos jo biografijos kad rašo, — genijus ir visų mokslų profesorius, yra parašęs tokią pampfleto, pavadintą "Marksizmas ir lingvistikos problemos". Tame pampflete Stalinas, žinoma, daugiausia aiškina apie marksizmą ir pabrėžia savo lingvistinę tezę. Būtent, kad bet kokios kalbos svarbiausias uždavinys esąs tobulai išreikšti marksizmo teorijas ir praktiką. Kaip pavyzdį jis nurodo rusų kalbą, kuri nors ir turi nemažą teigiamų pažymių, tačiau bolševikams vis dėlto teko ją smarkiai "pataisyti", racionalizuoti ir pritaikinti komunizmo praktikai, kad galima būtų lengviau išreikšti komunizmo idealus ir komunistinės hierarchijos įsakus. Pampfleto pabrėžiama, kad pagal šituos principus rusų kalbą reformuoti jau buvo pradėta 1918 metais ir kad tuo pačiu principu dar būsiančios pradėtos "taisyti" kitų "brolišių" ir satelitinų respublikų kalbos.

Drastiškos reformos rašyboje jau esą padarytos Rumunijoje ir Vengrijoje, o Čekoslovakijoje ir Bulgarijoje

Prašo atsiliepti **Sigitą Kevalaitį**. — A. Sabaliauskas, 124 Sturt St., Adelaide, S. A.

komisaras metalo pramonei, komisaras avių ūkiui ir pan. Šitie komisarai išklauso abiejų pusių — darbdavių ir unijų — argumentus ir, pirmiausia, stengiasi tik tarpininkauti jų susitarimui pasiekti. Jei tas nepavyksta, jis skelbia savo sprendimą — "award", kuris automatiškai įgauna įstatymo galios. Šitie komisarai "awardai" taip pat būna terminuoti ir dėl jų apeliuoti nei viena pusė negali.

Šitoks "awardų" sudarymo būdas yra įmanomas tik tada, kai dėl "priedų" susitari turi dvi pusės — darbininkai ir darbdaviai. Tačiau kitoniška procedūra yra, pavyzdžiui, su mūrinių unija, kuriuos samdo ir plieno fabrikas, ir miesto savivaldybė ir privatus namus besistatantis pilietis, atseit, darbdaviai, kurie negali būti suorganizuoti į organizaciją. Tokiu atveju, unija kreipiasi tiesioginiai į Arbitražinį Teismą ir patiekusi savo reikalavimus, prašo juos paskelbti "awardu". Šiuo atveju Teismo sprendimas taip pat yra absoliutus ir be apeliacijos.

Šitie "priedai" ("margins") yra nustatomi, atsižvelgiant į visą eilę priežasčių. Pavyzdžiui, už darbininko kvalifikaciją — čia atsižvelgiama, kiek metų dirbantysis turėjo mokytis, kad išmokyti savo specialybę, arba už nesėkmingas, neigiamas ar pavojingas darbo sąlygas (kaip pvz.: anglių kasyklose) taip pat reikalaujamas specialus "priedas". Šitas "priedas" mokamas virš "basic" wage ir yra privalomas visiems tos pramonės šakos ar specialybės dirbantiesiems.

jos dabar vykdomos.

Taigi, atrodo, kad greitai ateis ir Lietuvos eilė ir prasidės antras spaudos draudimo laikotarpis...

KINIEČIAI DERASI MASKVOJE

Šiuo metu Maskvoje su Kremliumi konferuoja komunistinės Kinijos delegacija, kurios vizitas Vakaruose, o ypač Vašingtone, iššaukė nemažą spėliojimą. Dalis gerai informuotų laikraštininkų ir diplomatų konferenciją aiškina kaip karo nusilpninto satelito prašymą padėti supramoninti kraštą. Tačiau kiti tvirtina, kad kiniečiai visiškai nesijaučia silpni ir konferencija Maskvoje vyksta beveik kaip lygaus su lygiu. Pažymėtina, kad šita konferencija vyksta tikrai vieną mėnesį prieš taip vadinamą "taikos konferenciją" Pekinge, ir kad yra, galimas dalykas, tikrai režisorių pasitarimas.

KRIMINALIZMAS NEW YORKE DIDĖJA

Didžiausiam pasaulio mieste — New Yorke, kaip New Yorke spauda praneša, kriminalizmas yra beveik nesukontroliuojamas. Spauda nurodo, kad eilė New Yorke dalių darosi nebesaugūs ramiems gyventojams net dienos metu, jau nekalbant apie naktį. Policijos statistika rodo, kad per pastaruosius metus įsilaužimai New Yorke padidėję 47%, nužudymai apie 50%. Gyventojai mažesnius nusikaltimus visiškai nebepraneša policijai, kuri nesugeja tvarkyti net rimtų kriminalų. Pastebėtina, kad statistika rodo, jog labai didelė dalis nusikaltimų yra labai žiaurūs ir sadistiški ir kad tokius nusikaltimus didžiausiais papildo jaunuoliai iki 20 metų, tiek vyrai, tiek mergaitės...

Gal būt realus "komikų", Hollywoodo šedevrų ir pornografinės spaudos vaisiai jau pradeda reikštis?

TRUMPŲS ŽINIŲS

* Australijos užsienio prekybos deficitas 1951/52 finansinių metų bėgyje yra 576 milijonai svarų. Peretais metais užsienio prekybos balansas parodė 95 milijonų svarų perteklių.

* Vašingtono spauda skundžiasi, kad Amerikos pramonė pagamina tikrai daugią straublinių lėktuvų motorų, palyginus su numatytu planu.

* Prez. Trumanas neseniai pareiškė, kad jis, baigęs prezidentauti, keliaus po tolimus kraštus, kuriuos jis jau seniai norėjęs aplankyti, tačiau jo pareigos jam nedavusios galimybės.

* Persijos premjeras Mosadeq vėl smarkiau susirgo ir yra sudaręs ministerialinę tarybą, kuri rimtesnės ligos atvejų galėtų eiti jo pareigas.

* Pastaruosiu metu pasklido gandai, kad tarp darbo unijų ir prezidento Perono, po jo žmonos mirties, Argentinoje kyla nasutarimai. Nors tokie gandai oficialiai ir paneigiami.

* Japonai alpinistai bandysią kopti į vieną aukščiausių kalnų pasaulyje — Manaslu viršukalnę Himalajuose, kuri yra 26.657 pėdų aukščio. Kaip žinoma, šiais metais šveicarų ir britų alpinistai nesekmingai bandė kopti į aukščiausią pasaulio kalną Everestą, taip pat Himalajų kalnuose.

* Amerikos švietimo vadovas Dr. Eells pareiškė, kad beveik visuose Pietų Pacifiko kraštuose, įskaitant ir Australiją, komunistai yra įsikverbę į mokytojų profesiją ir daro nepaprastai daug žalos.

* Naujasis Egipto diktatorius gen. Mohamed Naguin, matyt, yra populiarus, nes šimtai naujai gimusių vaikų krikštijami jo vardu.

* Žudikas Said Akbar, kuris perieitais metais nužudė Pakistano premjerą Ali Akbar, manoma, yra narys kokios nors slaptos organizacijos, nors to įrodyti ir negalima. Taip nusprendė specialieji komisija, tyrusi nužudymo aplinkybes.

* Gautosiomis žiniomis, Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas rugpjūčio 13 d. išplaukė į Europą perimti savo pareigų.